

Bożena Krzywobłocka

Opowieści Gdańskich Uliczek

Latem z całej Polski ciągną rodacy nad morze. Na złotych bałtyckich plażach wylegają się tysiące urlopowiczów. Ale gdy zachodzi słońce pod wieczór, lub gdy wieje chłodny nadmorski wiatr, można zobaczyć tłumy wczasowiczów w kolorowych uliczkach gdańskiej Starówki. Osobiście czuję do Gdańska sentyment podobny mojej miłości do Warszawy, doskonale pamiętam bowiem jego ruiny pachnące spalenizną z pierwszych lat powojennych; mam również żywo w pamięci i te lata, kiedy podnoszono w górę ceglane mury gdańskich kamieniczek i starannie dobierano metalowe detale do słynnych przeproży. A potem w czasie mojego kolejnego pobytu w tym mieście urzędnik mnie fontanna z barokowym Neptunem. I tak co pewien czas przychodziły nowe olśnienia i oczarowania tym staro-młodym "miastem wiernym Rzeczypospolitej".

Wejdzmy więc po kamiennych schodach do kamiennej sieni Ratusza Głównego. Obiekt ten zasługuje na szczególną uwagę nie tylko dlatego, że jest prawdziwą perłą renesansowej architektury, ale i dlatego, że dzisiejszy jego kształt oglądamy dzięki ogromowi pracy konserwatorów i rzemieślników, budowlanych i historyków. Znaczący dzieł architektury nazywają go arcydziełem późnego renesansu, jakie trudno znaleźć w całej Europie. Gdy już ogarnia nas chłód sieni ratuszowej — niech wyobraźnia pociągnie nas w przeszłość...

Początków budowy ratusza nie znamy dokładnie. W XIV wieku zbudowano fundamenty gmachu z ogromnych głazów, ale podobno znalazłszy archeologiczne każy przesunąć datę rozpoczęcia budowy w znacznie dawniejsze czasy. W XIX wieku na parterze gmachu stała waga miejska, a w piwnicach trzymał więźniów. Tajne drzwiczki w obojętnej, zamykającej bezpostrzeżenie wejścia z lochów ratuszowych, zachowały się do dzisiaj w Sali Rady. Osadzonych również podziemnym korytarzem wyprowadzano wprost na miejsce egzekucji — na Długi Targ.

Gdańsk był miastem kontrastów. Bogaci patryjcy decydowali o handlu europejskim, budowali piękne domy, sprowadzali kosztowne sprzęty i dzieła sztuki. Opływały w dostatki liczne kościoły i zamkowe klasztory — od złota i srebra wotów kościelnych mogło się zacząć w oczach. Przymierali za to często głodem gdańscy czeladnicy i rybacy. Głodnych i bezdomnych trzymała twarog z karbach rada, złożona z najbogatszych patryjczy.

Ratusz miał stałe komnaty gościnne dla władców Polski. Mieszkał w nich wywołiciel Pomorza spod krzyżackiego jarzma — Kazimierz Jagiellończyk i jego dwaj synowie: królowie Aleksander Jagiellończyk i Zygmunt Stary. Szczególnie tragicznie dla społeczeństwa gdańskiego zakończył się przyjazd króla Zygmunta w roku pańskim 1526. Nowinki religijne, czyli nauka Lutra, znajdowały wśród biedniejszych gdańszczan. Kaznodzieja Jakub Hegge, usunięty ze swego stanowiska przez władze biskupie, porwał tłumy pospółstwa dla nowej wiary. W listopadzie 1522 r. wybuchły rozruchy uliczne; pod naciskiem tłumy rada ogłosiła banicję burmistrza Ferbera — bogatego patryjczy, zwolennika starej wiary katolickiej.

Upadek Ferbera stał się początkiem rewolucji społeczno-religijnej w Gdańsku. Pospółstwo przestało się liczyć z radą, władza przeszła w ręce przywódców biedoty. W kościołach katolickich na kazalnicy weszli luteranscy kaznodzieje. We wrześniu 1523 r. tłum rzucił się na klasztor, rozpedził zakonników, zniszczył i obrabował kościoły.

Król Zygmunt z dalekiego Krakowa stał się upomnienia do gdańszczan, ale nie podejmował wobec nich kroków radykalnych. Pospółstwo brało owo niezdeterminowane stanowisko króla za wynik sympatii dla nowinek religijnych. Poblężliwość Zygmunta wynikała jednak z zaostrożenia stosunków między Polską a wielkim mistrzem krzyżackim Albrechtem, nie chciał więc Jagiellon zrażać sobie potężnego i bogatego miasta.

Tymczasem gdańszczanie nie poprzestali na debatach religijnych, ale obradowali nad zagadnieniami politycznymi. Na jednym z sejmów, odbytych na cmentarzu św. Elżbiety, tłum pod przewodnictwem kowala Piotra Koeniga przystąpił do wyłonienia własnych władz, które miały bronić niższych warstw przed patrycjatem czyli dawną radą. Wybrano 5 kaznodziejów, by zajmowali się sprawami kościelnymi oraz 12 delegatów, którzy mieli być reprezentantami i obrońcami pospółstwa przed radą. Na czele ich stanął młody Jan Wendland — teolog po ukończeniu studiów w Wittenberdze. Zebrania kaznodziej i owych delegatów zwanych rentmistrzami odbywały się w ratuszu, na co musiała przystać rada.

Faktyczną władzę w mieście pełniła więc nie rada, lecz owi rentmistrzowie. Pod ich naciskiem rada miejska ogłosiła ograniczenie praw zakonników, spełniając życzenie mas. Próbowano jednak usunąć rentmistrzów. Próba ta zakończyła się zbrojnym powstaniem zrewolucjonizowanego pospółstwa. W rezultacie rada musiała przyjąć żądania powstańców. W dziedzinie religijnej uznano swobodę głoszenia nowej nauki i zniesiono klasztory. Rada wybrała przez ogół mieszkańców składającą się z wybranych sprawozdawców. Wprowadzono również wszystkich obywateli przed prawem. Wybrano nową radę, a w jej skład wszedł m.in. Jan Wendland. Ale w postępowaniu króla Zygmunta zaszła zmiana. Na Podpisal on pokój z Albrechtem, w wyniku którego na krakowskim rynku odbył się uroczysty hołd pruski. Król miał teraz wolne ręce do rozprawy z pospółstwem gdańskim, zwłaszcza że katolicy nalegali, by ujął się za nimi.

Król kazał uwięzić poselstwo Gdańska z burmistrzem Zimmermannem na czele. Wezwał też przywódców ruchu gdańszczan, by stawili się na sąd za obrazę majestatu. Ponieważ nikt się nie stawiał — ruszył do Gdańska na czele swych wojsk.

Wjazd króla do miasta odbył się w zupełnym spokoju, bo nawet część nowej rady była zwolennikiem starych porządków społecznych. Król rozpoczął w ratuszu sądy. Nakazał stracić 13 przywódców ruchu — wśród nich Wendlanda i Koeniga. Egzekucja odbyła się na Długim Targu. Innych buntowników uwięziono w zamkach polskich lub wypędzono z miasta. Król przywrócił urząd burmistrzowi Ferberowi, przywrócono też religię katolicką. Duchowni luteranscy musieli opuścić miasto. Król mianował nową radę. Złożyła ona królowi razem z ludnością Gdańska przysięgę na wierność. Król Zygmunt Stary ogłosił jednak nowe statuty, które obalały dotychczasową wyłączną władzę patrycjatu i dopuściły udział warstw niższych.

Surowe kary nie powstrzymały postępu luteranizmu w mieście. Zygmunt August zezwolił na udzielanie komunii pod dwiema postaciami. Wystawili mu gdańszczanie złoty posąg na szczyście wieży swego ratusza, choć toczyli z tym władcą długotrwałe spory. Renesansowy hełm pokrył wieżę przebudowanego i powiększonego po pożarze ratusza. Bogate miasto musiało mieć siedzibę godną swoich dostatków i znaczenia. (Ciąg dalszy na str. 14-ej)

Gdańsk. — Długi Targ z widoczną w głębi smukłą wieżą XIV-wiecznego Ratusza Głównego — z początku był zwykłym targowiskiem i z tamtych to właśnie czasów zachował swoją nazwę. Lecz już w połowie XV wieku zmienił swoją funkcję i stał się jakby reprezentacyjnym salonom Gdańska. Tu odbywały się uroczystości i zabawy, turnieje rycerskie, pochody, fajerwerki, występy teatralne itd.

Wrażenia z Podróży Na Litwę

Pojechałem latem ub. roku, na zaproszenie moich przyjaciół litewskich, do Wilna. Zaproszenie było im bardzo ciężko zdobyć, tak zostało "przysposobiony" jako kuzyn. Inaczej w ogóle wizyta nie doszłaby do skutku.

Tuż po przekroczeniu granicy, rzucił mi się w oczy ogromny nieporządek, panujący na terenach mijających fabryk. Opopadł hal fabrycznych leżały sterty złomu, wszelkie rupieci i bliżej nieokreślonych przedmiotów. Widziałem też poprzewracane stosy nowych cegieł powgniatających kołami pojazdów w ziemię. Jednym słowem "bałagan nie z tej ziemi".

Po przyjeździe do Wilna, wyszedłem na dworzec i ustawiełem się w kolejce oczekujących na taksówki. Po czterdziestopięciu minutowym oczekiwaniu wszedłem do brudnej, grożącej w każdej chwili rozpadnięciem się "Wołgi". Kierowca usiłował dobrać dodatkowych pasażerów, jednak na szczęście nikt nie zdał w tym kierunku.

Przechodnie i Lenin

Sam przejazd przez Wilno odbył się w tak zawrotnym tempie, że w zasadzie nie pochyliłem żadnej obserwacji, cały zajęty syła, kiedy robimy się, ewentualnie kiedy któryś z licznych przechodniów zostanie przejechany. Lubię ostrą jazdę i sam według opinii przyjaciół dobrze po "sportowemu" prowadzę wóz, ale to czego byłem świadkiem i mimowolnym uczestnikiem, zakrawało na czyste szalenstwo. Przechodnie dosłownie wypryskiwali spod kół pedzającego z szybkością około 80 km na godzinę samochodu, ratując w ten sposób życie lub zdrowie.

Ten sposób jazdy jest charakterystyczny dla wszystkich prowadzących tam pojazdy. Przechodnie na jezdni nie liczy się — panuje niepodzielnie pojazd i jego kierowca.

O tym, że przekonanie to zostało dokumentnie wdrożone pismem miałem sam przekonać się już nazajutrz, kiedy to prowadząc wóz przyjaciół zobaczyłem troje ludzi usiłujących przejść na drugą stronę jezdni. Zatrzymałem się zapraszając gestem ręki do przejścia, czym wywołałem wśród nich zupełnie dla mnie niezrozumiały popłoch. Spoj-

rzeli na mnie z przestachem i truchtem uciekli na chodnik, który przed chwilą opuścili. Widocznie pomyśleli, że mam w stosunku do nich jakieś bardzo złe zamiary — z takim to nigdy nie wiadomo — niby przystanie, niby przepuszcza, a potem nagle ruszy i już po człowieku. Zawsze bezpieczniej na chodniku.

Troki

Nazajutrz rano pojechałem z przyjaciółmi do pobliskich Trok. Miasteczko ładne, czyste, zabudowane jasnymi, niewysokimi domami. Po zaparkowaniu na bocznej uliczce samochodu, poszliśmy spacerem do zamku położonego na wyspie połączonej z lądem niewielkim mostem. Zaskoczył mnie miło sposób w jaki zostały tam zabezpieczone i odtworzone mury obronne, zresztą spotkałem się z tym również na górze zamkowej, obecnie Gedymina, w Wilnie.

Otóż konserwatorzy, celem dokładnego odtworzenia jak również chyba ułatwienia sobie pracy i "obniżenia kosztów produkcji", uzupełnili brakującą część murów betonowym wale, do którego poręczano kamieniem i glazą. Wyglądało to nawet dość malowniczo — nie można powiedzieć.

Sam zamek w Trokach jest dość dobrze widać, że niedawno odrestaurowany, część jego ze względu na trwające jeszcze prace pozostaje niedostępną dla zwiedzających. W zamku urządzane jest muzeum, z tym że więcej jest tam planz, niż eksponatów. Parę sztuk broni siecznej i palnej, jakaś zbroja, wystawa dywanów i kilimów produkowanych obecnie w jednej z okolicznych fabryk, parę sklejonnych garnków.

Chciałbym przy okazji powiedzieć o prawdziwym sposobie konserwacji. Otóż celem zadokumentowania chyba autentyczności sklepanych naczyń, miejsca wypełniane są białą substancją przypominającą wyglądem gips. W zamku wileńskim na przykład widziałem kuszę z przybitymi zwykłymi gwoździami kawałkiem sznurka zamiast cięwic.

Wrócić jednak do Trok. Po zwiedzeniu zamku, jako że dzień był upalny, a jezioro zachęcało do kąpieli czystością (Ciąg dalszy na str. 14-ej)

kasjerkę za to, że miałem "czelność" spytać o godzinę rozpoczęcia koncertu organowego. W konkluzji swoich wiele zdenerwowanych pokrzykiwań stwierdziła, że nie jest "informacją" tylko kasjerka.

Zresztą wszyscy tam są nieodpowiedzialni. Nie sposób jest dojść, co kiedy zaczyna się, lub gdzie się odbywa

Traki

Nazajutrz rano pojechałem z przyjaciółmi do pobliskich Trok. Miasteczko ładne, czyste, zabudowane jasnymi, niewysokimi domami. Po zaparkowaniu na bocznej uliczce samochodu, poszliśmy spacerem do zamku położonego na wyspie połączonej z lądem niewielkim mostem. Zaskoczył mnie miło sposób w jaki zostały tam zabezpieczone i odtworzone mury obronne, zresztą spotkałem się z tym również na górze zamkowej, obecnie Gedymina, w Wilnie.

Otóż konserwatorzy, celem dokładnego odtworzenia jak również chyba ułatwienia sobie pracy i "obniżenia kosztów produkcji", uzupełnili brakującą część murów betonowym wale, do którego poręczano kamieniem i glazą. Wyglądało to nawet dość malowniczo — nie można powiedzieć.

Sam zamek w Trokach jest dość dobrze widać, że niedawno odrestaurowany, część jego ze względu na trwające jeszcze prace pozostaje niedostępną dla zwiedzających. W zamku urządzane jest muzeum, z tym że więcej jest tam planz, niż eksponatów. Parę sztuk broni siecznej i palnej, jakaś zbroja, wystawa dywanów i kilimów produkowanych obecnie w jednej z okolicznych fabryk, parę sklejonnych garnków.

Chciałbym przy okazji powiedzieć o prawdziwym sposobie konserwacji. Otóż celem zadokumentowania chyba autentyczności sklepanych naczyń, miejsca wypełniane są białą substancją przypominającą wyglądem gips. W zamku wileńskim na przykład widziałem kuszę z przybitymi zwykłymi gwoździami kawałkiem sznurka zamiast cięwic.

Wrócić jednak do Trok. Po zwiedzeniu zamku, jako że dzień był upalny, a jezioro zachęcało do kąpieli czystością (Ciąg dalszy na str. 14-ej)

Ciesz Sie Zyciem

Gdy Masz Na To Mniej Czasu Niż Sądziysz

Współczesna medycyna stara się nie tylko przedłużyć życie ludzkie, ale i łagodzić, a w miarę możliwości nawet usuwać, dolegliwości fizyczne, występujące w procesie starzenia się.

Do wysiłków, podejmowanych w tym celu przez lekarzy, wnoszą także swój wkład specjaliści tych dziedzin wiedzy o człowieku, które zajmują się stroną psychiczną jego życia: psychologii, socjologii i pedagogiki.

Aby także i w podeszłym wieku zachować i jak najdłużej utrzymać również zdrowie psychiczne, musimy sobie uświadomić zmiany, zachodzące w tym okresie w psychice ludzkiej. Pozwoli to umacniać i rozwijać te z nich, które mają charakter pozytywny, a równocześnie zwalczać i eliminować skutki negatywnych, szkodliwych.

Stale porównywanie w tym okresie własnego życia z innymi, zastanawianie się nad sobą samym, nad własnym myśleniem i postępowaniem — głęboka krytyczna autorefleksja — mogą wiele pomóc w zachowaniu psychicznej normalności.

Nie ulegajmy bezwolnie powszechnie głoszonej, a w bardzo wielu wypadkach zupełnie błędnej i niesłusznej tezie, że "starość nie radość". Bo nie jest prawdą, że musi być ona smutna i gorzka — dla nas i dla całego naszego otoczenia. Doświadczenie uczy, że tak nie musi być i nie wstawiamy w siebie i w innych błędnych, poglądów w tej sprawie.

Prawdą jest, że starość przynosi z sobą szereg negatywnych. Przede wszystkim zmiany natury fizjologicznej, które szczególnie w wyniku procesów miażdżycowych i arteriosklerotycznych ujemnie odbijają się na ludzkiej psychice.

Uświadomienie sobie tych negatywnych — w celu ich przeciwdziałania lub złagodzenia ich oddziaływania — leży w interesie i ludzi starych i otoczenia. Sądzę, że można by je sprowadzić do następujących punktów:

* Konieczność rezygnacji z dalszych aspiracji życiowych, z dalszych perspektyw, co może, choć nie powinno, rodzic poczucie małowartościowości, społecznej zbędności i nieprzydatności.

* Poczucie zapóźnienia w stosunku do otoczenia, wynikające z jednej strony z trudności w nadążaniu za postępem kulturalnym, naukowym czy społecznym z drugiej — z przywiązania do wyrobionego sobie w ciągu długiego życia obrazu świata i wypracowanej hierarchii wartości.

* Uczucie bezradności, strach i lęk, różnego rodzaju fobie, a nawet rozpacz w myśleniu o przyszłość, wywołane wyczerpywaniem się dotychczasowej energii życiowej, a szczególnie zdrowia i całej psychofizycznej operatywności (otoczenie starszego człowieka powinno w takich wypadkach udzielać mu pełnej i zyciwej pomocy, organizowanej przez członków rodziny, sąsiadów, tak by mógł on mieć poczucie pewności, że tej pomocy i opieki nie zostanie pozbawiony wówczas, gdy okaże się potrzebna i konieczna.

Chodzi o wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa, pewności siebie i zapewnienie człowiekowi spokojnego-patrzności w przyszłość, którą on sam widzi często w zbyt czarnych barwach.

Pamiętajmy, że ta tendencja do pesymizmu bywa częstym udziałem starości!

* Redukcja kontaktów zawodowych, co stwarza u wielu ludzi poczucie izolacji życiowej. Należy więc dotychczasowe stosunki z przyjaciółmi i znajomymi w miarę możliwości dalej utrzymywać, aby nie wpaść w samotność, która może być przyczyną depresji i załamania, szcze-

gólnie u ludzi pozbawionych rodziny.

* Niedostatki pamięci. Starzy ludzie odznaczają się bardzo charakterystycznymi cechami pamięci, a mianowicie dość dobrze pamiętają przeżycia to czego doświadczyli i co przeżyli bardzo dawno, najrozmaitsze ciekawsze i ważniejsze dla nich fakty i zdarzenia sprzed lat, a łatwo zapominają to, co się stało, przed chwilą, względnie bardzo niedawno.

Kontrola własnego działania jest w tym okresie szczególnie pożądana.

* Pamięć nieobiektywna. W trwałej pamięci zachowują starsi ludzie raczej to, co było przyjemne, a starają się zapomnieć do wszystkiego, co było przykre. Dlatego wychwalanie przeszłości i przedstawianie jej w różowym świetle jest dość częstym wśród nich zjawiskiem. Muszą o tym pamiętać. Obiektywne patrzenie na współczesną rzeczywistość, nie tylko na jej ujemne, ale i dodatnie wartości, powinno być stałą ich troską.

Tendencja do uprzedzeń wobec świata i ludzi, podejrzliwość i nieufność, gadatliwość i fantazjowanie, przesadna oszczędność, a nawet skłonność do skąpstwa, wracanie do infantylnych dręczących postaw i reakcji, operowanie dezaktualizowanymi i metodami działania — oto dalsze, często występujące negatywności osobowości starych ludzi, wymagające od nich ciągłej, usilnej pracy nad reorganizacją całego dotychczasowego modelu ich myślenia i zachowywania się dla ich dobra i zdrowia.

Znacznie dłużej zachowują zdrowie psychicznie ci starzy ludzie, którzy w ciągu życia wykazywali dużą AKTYWNOŚĆ ŻYCIOWĄ, a krócej ci, którzy byli dawniej bardziej bierni. Aktywność więc, na innym już, rzecz jasna, polu jest jak najbardziej wskazana w wieku emerytalnym.

D. B. Bromley, jeden z wybitnych współczesnych znawców psychologii starzenia się wyodrębnił kilka typów przystosowania się w wieku starszym:

— postawę konstruktywną wobec świata, ludzi i samego siebie.

— postawę zależności, odznaczającą się biernością i tendencją do uzależniania siebie od innych — obronną wynikającą z potrzeby wzmacniania poczucia własnej niezależności.

Jak najbardziej wskazane jest w wieku starszym wypracowanie i realizowanie pierwszej ze wskazanych wyżej postaw.

Zachowanie zdrowia psychicznego w starszym wieku jest w pierwszym rzędzie zależne od zainteresowanego, od warunków w jakich żyje i działa, od jego życiowego optymizmu, poczucia humoru i pogodnego usposobienia.

Ciesz się życiem, gdyż masz na to mniej czasu, aniżeli przypuszczasz! To powinno być dewizą tego okresu. Naturalnie, że ma na to wielki wpływ i stosunek młodych do przedstawicieli starszego pokolenia, który powinien się odznaczać wielką życzliwością, serdecznością i pomocą.

Młodzi muszą ciągle pamiętać o tym, że cały dorobek na jakim opierają swoje życie i obecną działalność we wszystkich dziedzinach życia, zawdzięczają pracy i wysiłkom poprzednich pokoleń.

Nagromadzone i stworzone przez starych wartości kultury duchowej i materialnej mają oni obowiązek dalej rozwijać i wzbogacone przekazać pokoleniom następnym.

A przede wszystkim muszą sobie młodzi zdawać sprawę z tego, że podstawowym dowodem postawy humanistycznej i osobistej kultury jest właściwy stosunek do starych. Jak również z tego, że kiedyś sami też tej starości ulegną.

Wrażenia z Podróży Na Litwę

(Ciąg dalszy ze str. 13-iej)

wody — udamy się na plażę. Po drodze wstąpił do bufetu znajdującego się w okragłym, podobnym do altany budynku. Były serdelki na gorąco, piwo i kwas chlebowy, który można tam nabyć wszędzie. Na ulicach sprzedają go wprost z beczkowozów. Poprosiłem o serdelki i piwo. Sprzedawczyni zapytała uśmiechnięta, czy serdelki pokroić. Odpowiedziałem maływny, że uczynię to sam i w końcu jadłem serdelkę nadzianą na widelec, odgryzając z bufetu, widziałem jak sprzedawczyni z pietyzmem pakowała komus owe, skądinąd bardzo smaczne, serdelki w oddarty kawałek "Prawdy".

Nr Wileńskim Podwórku

Po powrocie z Trok, późnym popołudniem, poszedłem zwiedzać Wilno. Czyniłem to także cały następny dzień. Stare miasto przypominające architekturą i urbanistyką Włochy czy Hiszpanię, było w tym czasie odnawiane. Część domów już odnowiona całkowicie, część tylko od ulicy. Wszedłem na podwórce jednego z takich częściowo odnowionych domów. Zobaczyłem walące się ściany, pokryte opadającym tynkiem, wypadające z zawiasów drzwi i okna. Z przerażeniem stwierdziłem, że mieszkają tam ludzie. Kiedy opuszczałem podwórce niemal zderzyłem się w bramie z jednym z mieszkańców tego domu. Ja byłem wstrząśnięty widokiem i zamysłony, on — po paru głębszych. Spojrzał na mnie równie jak ja zaskoczony, zobaczył przewieszony przez ramię aparat fotograficzny i zapytał czy jestem dziennikarzem. Odpowiedziałem, że nie. "Pan jest Polakiem!" Trudno było wypierać się. "Panie, niech pan opisz, opowie w Polsce w jakich warunkach my tu żyjemy".

W tym momencie podszedła do nas kobieta — chyba żona, która zaczęła go uspakajać. W języku litewskim prosiła, żeby zamilkł, żeby nie mówić, a mnie bardzo przepraszała w języku rosyjskim, że nie się nie stało, że on zawsze narzeka, kiedy trochę wypije, że to należy złożyć tylko na karb alkoholu.

Uspokoiłem ją, że nie jestem Rosjaninem, ani przedstawicielem jakiegokolwiek władzy, a tylko turystą z Polski. Rozpromieniała się, jeszcze raz przepraszała za całe zajście, ale nie próbowała już

tuszować tego, co powiedział jej mąż.

...I Wileńskie Kościoły

Poszedłem dalej tą samą uliczką w kierunku kościoła świętej Anny. Po prawej stronie ulicy znajduje się dom, w którym mieszkał Mickiewicz. Urządza się tam muzeum Mickiewiczowskie. Doszedłem do kościoła świętej Anny, o którym Napoleon miał się wyrazić, że z chęcią zabralby go do Francji, żeby móc brać go do ręki i oglądać — taki on słynny i taki mały. Kościół rzeczywiście przepiękny, ale ohydnie oświetlony dwoma czerwonymi reflektorami.

Następnego dnia byłem w katedrze zamienionej na muzeum, gdzie zgromadzono kilkadziesiąt obrazów podrzędnych malarzy. Jest tam oczywiście gipsowy Lenin oraz kopia rzeźby postaci kobiecej z dzieckiem w ręku, symbolizująca cierpiącą Litwę. W katedrze eksponowane są niektóre kaplice i podziemia. Z wnętrza katedra jest zaniedbana, woda z dziurawych rynien zalewa ściany, przedostaje się do wnętrza i niszczy malarstwo ściennie. Kiedyś fasadę katedry zdobiły duże srebrne figury świętych, o których ludzie niewiele mogą dziś wiedzieć, a aktualne przewodniki milczą. Mówiono mi, że niedługo po wkroczeniu wojsk sowieckich do Wilna, figury te zostały zrucone i wywiezione w niewiadomym kierunku.

Zwiedziłem następnie kościół świętego Piotra i Pawła, jeden z najpiękniejszych zabytków baroku w Europie. Kościół niedawno odnowiony, czysty.

Byłem również w Ostrej Bramie — obraz pełen wot, odsłonięty, dość dużo wierznych. Odwiedziłem też cmentarz na Rossie. Cmentarz nie sprawa wrażenia zaniedbanego, jest czysto wysprzątany. Nie usunęli jednak wojennych uszkodzeń, które pozostały na płytach nagrobkowych.

Byłem też w muzeum etnograficznym. Zgromadzone tam wielką ilość poloników. Muszę tu dodać, że w rozmowach z Litwinami spotykałem się zawsze z ogromną sympatią dla Polski i Polaków, z chęcią nawiązania i zachowania jak najlepszych stosunków z Polską. Jeden z moich rozmówców, zrestawujący patriotę litewski, powiedział: "Słuchaj, przecież dwadzieścia lat rządów, które wprowadziły nieporozumienia między naszymi narodami nie są w stanie przekreślić dorobku wielowiekowej wspólnoty, w jakiej żyliśmy".

(dokończenie w następnej sobocie)

Opowieści Gdańskich Uliczek

(Ciąg dalszy ze str. 13-iej)

w świecie. W całym wnętrzu ratusza gęsto rozsiadają się polskie orły. W najpiękniejszej ozdobionej Sali Czerwonej na plafonie alegoria handlu gdańskiego. Reka Boga trzyma panoramę miasta pod skrzydłami Orła Białego. Napis głosi: — "Ona zachowuje pod tymi skrzydłami". Piękny kominek zdobiony rzeźbą moczary o wąsatych obliczach polskiej szlachty. I znowu napis: — "Do Rzeczypospolitej śpiesz jak do ognia". Boć przecie to piękne miasto bogactwo się na handlu złościła polską pszenicą, jego rzemieślnicy odlewali dla Rzeczypospolitej dzwony i posagi, sporządzali gdańskie meble, przyrzędzali sławne gdańskie wódki na czele ze słynnym "Złotniakiem" — w którym pływały w przezroczystej cieczy płatki prawdziwego złota.

Wypalone do ona i zrzucone mury Starówki i ratusza podnieśli z ruin polscy

Kazimierz Wierzyński Wody Wiosenne

Zadudniły po kaskadach wesołe,
Podgórskie wody wiosenne,
Zapędziły się wiatry w stodółce,
Dmuchają w worki pszenne.

I nadymają się worki, wzlatują balony
I sięją gorące ziarna,
I chwytają je miłoścy, głód natężony,
Ziemia czerwona i czarna.

I bębnią łomotem strone potoki
I wiosna wezbrana ohusta,
I ziarno w nią wpada, wiatry i soki
Prosto w otwarte usta.

I cieszy się płodna, zarodna woda,
Ze tak jest ziemi potrzebna,
I w słońcu paruje i wstaje pogoda
Niebieska, zielona i srebrna.

Stanisław Górny

Wesele u Sołtysa

Byłem na weselu córki sołtysa w jednej z koszańskich wsi. — Rodzinne uroczystości trwały od 10 do 13 lutego br. Podejmowano gości wystawnie, bawiono się hucznie, śpiewano gromkimi głosami. Za zgodą państwa młodych postanowiliśmy zrelacjonować przebieg konkurów, — narzeczeństwa, ślubu i weselnych uroczystości.

Ta rodzinna historia jest — w moim odczuciu — istotnym fragmentem współczesnych obyczajów wśród zamieszkałych przez rolników, którzy liczą się w wiejskiej społeczności. W zaobserwowanych obrzędach weselnych, sposobach przyjmowania gości, tańcach i przyspiewkach nowoczesności ściera się z tradycją. Jest to interesujący, barwny proces dokonujących się przemian obyczajowych.

Romans obojga młodych zaczął się półtora roku temu, w zgoła tradycyjny sposób. Pan młody (lat 34), strażnik żółwiej z Puszczy Białowieskiej, spędził kilka urlopowych dni u rodziców osiadłego w jednym z miast w woj. koszańskim. Leśnik z krwi i kości nie mógł usiedzieć w mieście. Pojechał ze szwagrem na wesele.

Szwagier załatwił sprawę w biurze gminnej rady narodowej. Wczasowiec ziewał, bo to go ani ziębiło, ani parzyło.

— Czy pan jest jeszcze kawalerem — zaga d n a j p r z e w o d n i c z a c y G R N .

— Na razie.

— No to trzeba się ożenić. Nie będzie panu tak nudno.

— Ożeniłbym się, ale nie wiem, skąd wziąć gości na wesele.

— Znajdę panu sołtysównę, to na wesele przyjdzie cała wieś.

Słowo się rzekło, kobyłka u plotu. Przewodniczący podumał i wyliczył pół tuzina panien na wydaniu. Leśnik zdecydował się poznać 25-letnią córkę sołtysa w R. Pojechał tam niezwłocznie z półtorąwką wódką. Przewodniczący swatał według tradycyjnych reguł. Goście rozmawiali z sołtysem o kontraktacji, urodzaju i prosiechach, lecz ani słowa nie było o sprawie, która ich przywiodła. Panna kręciła się po domu, ale młodzi nie zaniębili ze sobą ani słowa. I tak się zaczęło...

Konkurent wrócił do swoich zajęć w Puszczy Białowieskiej, — ale myśli o wysokiej, zgrabnej pannie nie dawała mu spokoju. Zrobił co mógł. Napisał do sołtysówny. Zaczęły się korespondencyjne romansy. Panna podjęła pracę sprzedawczyni w miejskim sklepie. Po tym fakcie listy od wielbielca stały się bardziej konkretne.

Latem ub. r. leśnik przybył do R. i oświadczył się pannie. Narzeczoną pojechała do Puszczy Białowieskiej. Nie wielkie, ale zadbane gospodarstwo narzeczonego przypadło jej do gustu. Tam ustalono termin ślubu, lecz także i to, — że młoda małżonka zwiększy hodowlę w męzowskiej zagrodzie o jedną krowę, — by lepiej wykorzystać nadmiar paszy.

U sołtysa przygotowania do wesela trwały równo dwa tygodnie. Wymalowano dom, poprawiono płoty, zamówiono oba śluby — cywilny i kościelny, 4 muzykantów z sąsiedniej wsi i przygotowano wiejską świetlicę do tańca. — Tuż przed weselem ubito wieprza — 150 kg, 10 kaczek, 5 kur, 8 kogutów; zakupiono 20 kg flaków, 30 kg wołowiny, kilogram przypraw i 45 litrów wódki. Przy skubaniu drobiu i przyrządzaniu weselnych potraw pomagały krewne i najbliższe sąsiadki.

Co mówiono we wsi o przygotowaniu do wesela? Zanołowałem charakterystyczną wypowiedź, nie pozbawioną lokalnego patriotyzmu: — Lepiej niech się sołtysowi stoły załamią, niż miało by brakować na nich jedzenia i picia. Po chudym weselu u sołtysa ludzie śmiały się z całej naszej wsi, nawet na Białostoczyźnie.

Ślub cywilny odbył się w południe w Miejskim Urzędzie Stanu Cywilnego, z dala od weselnego domu. Panna młoda miała różową sukienkę i wianek kwiatów, a pan młody był przyodziany w czarny garnitur i krawat. — Oprócz świadków młodym towarzyszyło pięć osób weselnych gości. Fotograf się spóźnił; jego rolę przejął jeden z gości. Uprzejmy urzędnik USC powtórzył na tę okoliczność ceremonie nakładania młodym obrączek.

Państwo młodzi odbyli niezbędną wizytę u miejskiego fotografa, — wypili kawę u

krewnych i wynajętymi taksówkami pojechali wraz z częścią gości do domu weselnego. Orkiestra witała gości marszami, ale tradycyjne marszowe napiwki wyszły już z mody.

Do ślubu przy kościelnym ołtarzu panna młoda przywdziała biały suknię z welonem, a pan młody zamienił krawat na bezową muszkę. — Orkiestra grała marsza. Na czele weselnego orszaku państwo młodzi pomaszzerowali do pobliskiego kościoła. Po drodze dołączyli do nich mieszkańcy wsi. W kościele starsi zajęli miejsca w ławkach na przedzie, a młodzież stanęła z tyłu pod chórem. Ślub odbywał się z kompletnymi ceremoniami, trwał przeszło godzinę.

Była więc okolicznościowa msza, śpiewano religijne pieśni, grały przenośne organy. Ślub ciągnął się, młoda para kłęczała, — aż młodzież pod chórem zaczęła domyślnie szeptać, że obłubieńców na pewno bolą kolana. Ksiądz poucał ślubną parę o obowiązkach małżeńskich; zacytował słowa Ewangelii o służebnej roli małżonki wobec męża i — zgodnie z rytuałem — pytał ich po kolei, czy chcą być małżonkami. Panna młoda powiedziała "chcę", pan młody "tak". Ksiądz spojrzął do księgi i przyjął słowo: — tak.

Klamka zapadła. W ławkach zaczął się szloch. Płakali ze wzruszenia ciotki, płakali wuj i swat. Na zakończenie ksiądz z tacą obszedł zebranych. Tylko przednie ławki szczerze dopisywały.

W drodze powrotnej orszak weselny zamykali młodzi małżonkowie. Kilka kroków przed domem czekała ich niespodzianka. Młodzieńcy ze wsi przeciągnęli ozdobiony wstążkami sznurkiem w poprzek szosy i przy stole ustawionym na środku drogi oczekiwali wykupu.

Pan młody postawił na nim pół litra wódki — sforsowana przeszkoda padła. Znow orkiestra grała marsza. Państwa młodych na domowym progu powitano okragłym bochnem chleba i solą. We wsi daremnie byłoby szukać takiego chleba — wszyscy kupują go w piekarni; ten upieczono specjalnie na tę okazję. Tradycja stało się zadość.

Na weselu było przeszło 80 osób. Najliczniej dopisali, co jest zrozumiałe, goście ze strony panny młodej. Z samego Kutna, skąd wywodzi się rodzina sołtysa, przyjechało 10 osób. Oprócz zaprzyjaźnionych sąsiadów byli także: — kierownik i brygadzieta miejscowego Państwowego Gospodarstwa Rolnego (pegeer) z małżonkami, były przewodniczący GRN (swat) i ksiądz proboszcz. Nie przybył organista, bo mu się wydawało, że zbyt mało zarobit na ślubie. Ze strony panny młodej wzięli udział w weselu tylko jego najbliżsi.

Młodzież usadziła się w większym pokoju, przy nowożeńcach, a starsi w mniejszym — jak dowiecnie mówiono — w tzw. "borynowej izbie".

W obu izbach zreszcie pito toasty za zdrowie pary młodej pod hasłem: — "gorzko, gorzko". Potem wuj z Kutna próbował pod stołem ściągnąć bucik panny młodej, ale nie z tego nie wyszło, bo młoda małżonka, która pięknie elegancję pantofelki, siedziała wygodnie w kapiach. Wykupu nie było.

Mówiąc o społeczności weselnego wotro dodać, że około 30 proc. gości — co jest rzeczą charakterystyczną — miało wykształcenie średnie. Mimo różnic wykształcenia, — funkcji zawodowych, koligacji i regionalnego pochodzenia, na weselu nie było tzw. tradycyjnych "obozów", — co jest zjawiskiem zgoła nowym.

Przez cały czas podziwiałem solidność miejskich mebli, które oparły się nie lada zadaniu. Trzy zapracowane gospodynie serwowały z kuchni na stoły jadło, napoje i pieczywa. Najpierw podano rosół z makaronem, drób i kotlety schabowe. Następnie sałatki, ryby, wędliny i paszety.

Około godz. 2:00 zjawili się pyszne flaki (samokrytycznie przynajmniej: poprosiłem o repetę). Flaki, posiłek dawniej nie znany na wiejskich weselach, były gęste i odpowiednio przyprawione. Podano je z całą ceremonią i pito pod nie rzęście. Za znakomite flaki jeden z weselników obiecał stacjonie... czerwone róże. Według informacji, którą zaprzępnąłem u starościny, — flaków tych zjedli goście 40 litrów. Nad ranem były cia-

sta, torty i kawa.

Następnego dnia podawano bulion, drób i mięso na zimno. I tak było w kółko.

Tańczono opodal — w wiejskiej świetlicy, prawie do świtu. Bawili się starzy i młodzi, ale najwięcej tańczącego woguru wykazał swat. Orkiestra grała tanga, walczki, polki, obertasy, a także sporo melodii najnowszych. Muzykanci co prawda grali "z kapelusza", ale z wyczuciem rytmu. Na weselnych tańcach w wiejskiej świetlicy nie było nieproszonych gości, gdyż — jak mi wyjaśnił sołtys — "ludzie ze wsi swój honor mają".

O świcie orkiestra zwinęła instrumenty. W biesiadnej izbie został tylko akordeonista. — Zaczęły się weselne przyspiewki z towarzyszeniem akordeonu. Ciągnęły się one kurkiem prawie przez dwie godziny. Śpiewali na przemian starościna i starosta, a potem włączyli się do tej zabawy weselnicy. Każda przyspiewka musiała mieć swoją odpowiedź.

Oto niektóre cięte i jedrne przyspiewki, które zapamiętałem z bogatego repertuaru starosty i starościny:

**Dziewczyno, dziewczyno
Coś sobie wybrała?
Ja hym ci lepszego
Z kija wystrugała**

**Chłopaku, chłopaku,
Aleś się wygłupił,
Ja hym ci lepszą
W kiosku "Ruchu" kupił**

**Bodaj diabli wzięli
Terazniejszą modę,
Ożeni się jeden
Siedmiu ma wygodę.**

**Bodaj cię chłopaku
Piorun z nieba spalił
Jeszcze ci nie dała,
Juz żeś się pochwalił.**

**Oj, ożeni się ożeni,
Stary kawalerze,
Jak się ożenisz
To obrońcis w pierze.**

Później śpiewano także — "Szumią jodły na gór szczytów" i "Góralu, czy ci nie żal".

O czym rozmawiano na weselu? O szkolnych sukcesach dzieci, — o nowym polskim "Fiacie", o filmie "Chłopi", o kłopotach i radościach krewnych, o korzystnej kontraktacji warchlaków. Krótko mówiąc — o wielkich i małych sprawach dnia codziennego.

Najkrócej był na weselu proboszcz. Potem opuścił je kierownik pegeeru z małżonką. Drugiego dnia wieczorem odjechali goście z Kutna i weselnicy ze strony panny młodej. Trzeciego dnia gościli się jeszcze najbliżsi krewni i sąsiedzi. Wódkę wypito, ale rano czono się winem, którego nie zabrakło. Część sałatek, ryb i mięsa gospodyni wniosła z konieczności kurom. We wsi mówiono, że wesele się udało...

Państwo młodzi przygotowali się do wyjazdu na własną gospodarkę i liczyli weselne prezenty. Były wśród nich między innymi: — pierzyna, pralka, odkurzacz, 2 proździe, 2 żelazka do prasowania, serwis do kawy, sokowirówka, kombajn kuchenny, lampa nocna i czajnik z gwizdkiem.

Trzeciego dnia jechaliśmy z wesela pociągiem z dwoma sympatycznymi braćmi ciotecznymi panny młodej. Wracali pełni zachwytu, ale — jak mówili — na Białostoczyźnie zdarzają się wesela, — które trwają cały tydzień.

Supermiasta

Ostatnio przeprowadzono dość poważne zmiany w obszarze i zaludnieniu wielkich miast (metropolii). Miasta te dotychczas tworzyły jedność statystyczną z przedmieściami, które jednak zaczęły rozszerzać się, oddzielać i usamodzielniać jako "exurbia".

Największe zmiany zaszyły w metropolii nowojorskiej, która straciła 14 proc. mieszkańców (z 11,571,899 na 9,973,577). Utworzono mianowicie nową jednostkę, złożoną z powiatów Nassau i Suffolk i oddzieleną ją od metropolii nowojorskiej.

W Chicago nie nastąpiły żadne zmiany.

Skarby Na Dnie

Oceany i morza kryją skarby. Niedawno odbyła się wyprawa badawcza Instytutu Oceanograficznego USA, która operowała w odległości ponad 60 mil od wybrzeży Arabii czy Sudanu poza wodami terytorialnymi na Morzu Czerwonym. Uczni cecniają, że znajdując się tam na dnie ilość cynku, miedzi, srebra i złota wartości ponad biliona dolarów, nie licząc żelaza i manganu.

Tylko schylić się i podnieść.

Władysław Wiśniewski

Renesans We Lwowie

W okresie przełomowym w rozwoju malarstwa polskiego, gdy wpływ renesansu wypierał dotychczasową sztukę gotycką, malarze lwowscy, a zwłaszcza słynny Wojciech Stefanowski — serwitör królewski, odebrali poważną rolę. Obok niego występuje również w tym okresie, znany ze swych prac artystycznych, malarz Jan Szwanowski.

W drugiej połowie XVI wieku, w czasach Zygmunta Augusta, renesans umacniał się coraz bardziej, przechodząc często w odmianę tak zw. manieryzmu. Manieryzm, to odmiana renesansu, dążąca do wysmuklenia postaci, zaś w architekturze, odstępająca od renesansowej harmonii budowlanej. Styl tej odmiany, odebrał rolę nadrzędną w epoce Batorego i Wazów. Renesans w typowo włoskiej formie, początkowo był zwalczany przez dygnitarzy kościelnych, a wśród nich przez arcybiskupa lwowskiego, jako "pogański" i "grzeszny".

Renesansowe portrety polskie z tamtych czasów, zachowane w nielicznych okazach, ujawniają znaczną dekoracyjność, podkreślają ozdobność stroju, jego wzorzyste powierzchni i uzupełniającej go biżuterii, co pozwala na tworzenie pięknych, płaszczyznowo-linearnych konstrukcji. Precyzyjny i drobiazgowość w traktowaniu formy, każą ówczesny portret objąć pojęciem stylu rysunkowo-analitycznego.

Jednak dopiero w czasach króla Batorego, u schyłku wieku XVI, ukształtował się prawdziwie oryginalny portret polski, który swój pełny wyraz osiągnął dopiero w ciągu stulecia następnego. W procesie wytworzenia się tego malarstwa wybitne zasługi ma lwowski malarz Wojciecha Stefanowski. Był on twórcą portretu króla Stefana Batorego w popiersiu. Z dalszych jego dzieł, to wizerunek Anny Jagiellonki, znajdujący się obecnie nad kaplicą Zygmunto-wską na Wawelu, nie po-

zbawiony pewnej sztywności gotyckiej. Drugi jego portret Anny Jagiellonki jest utrzymany w szlachetnej, srebrzystej tonacji, zdumiewa ostrością charakterystyki i realizmem, który niekiedy w formie, aż przesadnej będzie stanowił stałą cechę polskiego portretu.

Podobny do wizerunku Batorego jest wykonany przez artystę Stefanowskiego portret znanego zagonczyka Bernarda Pretwicza, namalowany już po jego śmierci, z kopii poprzedniego obrazu, ujęty w całej postaci. Portret ten wykonany jest płasko, z dokładnymi powtórzeniami szczegółami ubioru, uderzającą ekspresyjnym rysunkiem twarzy, która powtarza niewielki portret z przedstawieniem samej tylko głowy.

Bardziej zaawansowany i zbliżony znowu do malarstwa włoskim jest doskonały portret Jana Opalińskiego z roku 1591, zbliżony do stylu Bassano, pędzla Jana Szwanowskiego ze Lwowa. Również w wykonaniu tego artysty portret Jana Zamojskiego z roku 1600. Wizerunek ów, cechuje realizm i wierność. Znane też były tego malarza podobizny dewocyjne, ujęte w pozie kłęczącej, równie płaskie i o tła neutralnych. Należy do nich wizerunek Jana Herburt z Wulszyna, zmarłego w 1577 roku. Obraz ten, znajduje się dziś w krakowskim Muzeum Narodowym.

Już nawet z tych niewielu przykładów mamy dowody, jak żywy udział w kształtowaniu portretu polskiego brała szkoła lwowska. Również ze Lwowa pochodzą dwa konterfety króla Zygmunta III Wazy i jego żony Anny Austriackiej, z lat 1592-1597, znajdujące się w Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Malarstwo lwowskie, a więc ze wschodu Rzeczypospolitej zachowało swą niezapomnianą żywotność, którą z czasem określano szerszym pojęciem malarstwa kresów wschodnich Polski.

Uczeni Polscy w Świecie

Marcin Chmielecki — rektor uniwersytetu w Bazyli. W dziejach szwajcarskich wyższych uczelni wiele jest nazwisk wybitnych profesorów — Polaków. Tę zaszczytną listę otwiera na przełomie XVI — XVII wieku uczonej renesansowej wszechstronności — filozof i lekarz Marcin Chmielecki, urodzony w 1559 r. w Chmielniku pod Lublinem i zmarły w 1632 roku w Bazyli.

Założony w 1460 r., a więc prawie sto lat młodszy od — Wschodniej Jagiellońskiej, uniwersytet w Bazyli cieszył się doskonałą opinią i ściągali młodzież z wielu krajów. Marcin Chmielecki, który do Bazyli przybył ze swym krewnym Janem Osmólskim, służył podówczas gościnnie w Helwetów, gdyż pozostał w Bazyli aż do śmierci.

W 1589 r. otrzymał katedrę logiki arystotelesowskiej, a po trzech latach został zastępczo wyróżniony powołaniem go w skład senatu uniwersytetu. Po kilkunastu latach, mając w tej dziedzinie również wysokie kwalifikacje, został profesorem fizyki na wydziale medycznym, a w 1613 r. senat uniwersytetu powołał go na stanowisko rektora uczelni. Po kilkunastu latach, już pod koniec swego życia, ponownie obdarzono go tą godnością.

Tadeusz Chrostowski — badacz przyrody brazylijskiej. Na początku grudnia 1921 r., a więc zaledwie w trzy lata po odzyskaniu przez Polskę niepodległości — gdy wyniszczony przez wojnę kraj dopiero dzwigał się i utrzymywał z własnej państwowości, zorganizowana została pierwsza polska wyprawa zoologiczna do Brazylii.

Jej podstawowym kapitałem była pasja naukowa kierownika, zapalony ornitolog Tadeusza Chrostowskiego, bowiem fundusze — jakie i otrzymał na wyprawę, były aż nadto skromne. Chrostowski, kierownik działu ptaków południowo-amerykańskich Państwowego Muzeum Przyrodniczego w Warszawie, znalazł brazylijski stan Parana, z dwukrotnego pobytu: w czasie pierwszego w 1010 r. kiedy ciężko pracując jako kolonista gromadził zbiory ornitologiczne dla Muzeum Branickich w Warszawie, a w 1913 r. dla muzeum w Monachium.

Tym razem pragnął zrealizować szeroki plan badań ornitologicznych, dobrał jako uczestników wyprawy warszawskich przyrodników Tadeusza Jaczewskiego, późniejszego profesora uniwersytetu i preparatora Stanisława Bo-reckiego.

Wyprawa — mimo skromnych środków finansowych i skąpego wyposażenia przyniosła poważne wyniki naukowe, była połączona z niezliczonymi trudnościami terenowymi. Celem jej była naukowa penetracja półdziczyńskich pustkowi zachodniej części stanu Parana w rejonie rzeki tejże nazwy. Zebrano wiele rzadkich, a nawet unikalnych okazów skrzydlatej fauny brazylijskiej, mogących być ozdobą największych muzeów zoologicznych.

Tadeuszowi Chrostowskiemu nie było jednak sądzone zakończyć wyprawę — złożyła go malaria i 4go kwietnia 1923 r. zmarł w miejscowości Pinheirinhos odległej o 72 km od Poz do Iguassu. Przedwczesna śmierć — umierając miał zaledwie 44 lata — zubożyła naukę polską, której z takim zapałem służył. Wyniki swojej badań ogłaszał w czasopiśmiech angielskich i francuskich. Po polsku wydał tom szkiców przyrodniczych "Parana".

Teofil Chudziński — antropolog i anatom. Jak wielu studentów Szkoły Głównej Warszawskiej — Teofil Chudziński walczył w Powstaniu Styczniowym 1863 r. Na emigracji we Francji studiował medycynę, w czasie wojny francusko-pruskiej był lekarzem wojskowym, następnie zaś długoletnim kustozem z bio-r w Paryskiej Szkoły Antropologii. Pierwszy w Europie badał i opisał anatomię Murzynów, Eskimosów, Hindusów, Syngalezów, Annami-tów, Karaibów i Indian.

Wydał znakomitą pracę z zakresu anatomii części miękkich "Memoires sur les muscles peauciers du crane et de la face dans les races humaines". Paryska Akademia Medycyny dwukrotnie wyróżniła go nagrodami: w 1873 roku, "Prix Portal", a w 1896 roku, "Prix Fauvelle". Zmarł w Paryżu w 1897 roku, w wieku lat 55.

Council 87 PNA Men's Champs Receive Award From PNA Director Melanie Winiecki

PNA Director Melanie Winiecki presented the PNA Sports-Youth Dept. Championship Trophy to "Joan of Archer" Team, Council 87 PNA Men's Bowling Champs at a recent banquet held at Andrej's Hall. Standing left to right are: Ray Dybas, Joseph Sroka, Mrs. Joan Seery, PNA Dir. Melanie Winiecki, Michael Latka, Pres. Council 87 PNA, Matt Grisko and Frank Linkowski.

Z Bocznej Trybuny Sportowej

ZYGMUNT P. BOBBE

EAGLES - CROATANS NA WINNEMAC STADIUM

Zespół Eagles który w kilku ostatnich meczach wystąpił w niepełnym składzie, jakoś dorównuje kroku najlepszym w tegorocznych rozgrywkach ligowych. Zawodnicy zespołu polskiego — pod kierownictwem Henryka Apostela, wykazują nie tylko zrozumienie gry zespołowej, ale wkładają w każdy mecz dużo serca. W niedzielę zespół Eagles rozegra kolejne zaległe spotkanie ligowe z silnym zespołem Croatans. Mecz ten rozegrany zostanie o godz. 3 po południu na boisku Winnemac Stadium.

KALENDARZYK WISŁY

W niedzielę 17 czerwca zespoły seniorów i juniorów Wisły pauzują, pomimo że mają jeszcze zaległe mecze piłkarskie z rundy wiosennej. Jakoś NHL nie poddała swym obowiązkom w obecnym sezonie, gdyż trzeba jeszcze będzie długo poczekać, by rozgrywki nie tylko w Major Division — ale również w I jak i II dywizji zostały zakończone.

Już dziś klub sportowy Wisła ogłasza Doroczny Turniej Piłkarski, jaki odbędzie się w Yorkville, w obozie młodzieżowym PNA w Święto Niepodległości, w środę, dnia 4 lipca 1973 r. Jak zwykle w programie mecze seniorów, juniorów i Old-Bojów. W tegorocznym turnieju reprezentowane będą wszystkie ligi: II-ga, —sza i Major Division. Warto wybrać się na piękną Polanę do PNA Youth Camp w Yorkville, 4 lipca 1973 r. i spędzić przyjemny dzień między swoimi.

BLYSKAWICA BIJE "JUVENTUS" 2:1

Błyskawica uoceniła swoją pozycję lidera wygrywając ostatni mecz ligowy z drużyną włoską "Juventus" 2:1. Jest to już szóste zwycięstwo w ostatnich sześć rozegranych meczach z czego wnioskować można, że to nie tylko "szczęściem" zespół polski

znajduje się na czele tabeli, a sukcesy te przypisać należy trenerowi i zawodnikom — za ambitną grę, i którzy z meczu na mecz są dobrze przygotowani.

Mecz ten raczej był jednym ze słabszych, akcje ze strony drużyny polskiej były przeprowadzane b. powolnie i bez dynamiki. Zespół włoski w I połowie miał dużą przewagę ale nie umiał tej przewagi wykorzystać. Po przerwie sytuacja się zmieniła i Błyskawica w większości atakowała bramkę przeciwnika. Bramek mogło być dużo, ale niestety zawodnikom nie dopisywało szczęście i do końca meczu — wynik pozostał ten sam.

Zespół polski grał w składzie: Leśniak, Grabowski, Domański, Brzeźniak, Stachow, Pędzimaż, J. Pacyniak, Peksa, Karpień, Z. Pacyniak, Hejna, Tylka, Pruszyński, Olskiński. Obydwie bramki zdobył Andrzej Karpień. Następny mecz Błyskawica rozegra z zespołem Tanners o godzinie 3 po poł. w tą niedzielę, jednak pismo Błyskawicy nie podaje miejsca tego spotkania, dlatego uprasza się o komunikowanie się z lokalem klubowym.

Zarząd klubu sportowego Błyskawica uprzejmie zaprasza wszystkich znajomych i kibiców oraz miłośników tego polskiego klubu na zabawę wiosenną, która odbędzie się dziś, 16 czerwca o godz. 7:30 wiecz. na hali "Rainbow Garden", 1425 West 51 St.

JUNIORZY CHICAGO I MIEJSCE W FILADELFI

Jak już wiadomo, reprezentacja młodszych juniorów — (rok 1957 i młodszy) z Chicago, brała udział w turnieju piłkarskim im. John K. Hunter Memorial Cup w Filadelfii — w dniach 1, 2 i 3 czerwca. Ekipie przewodniczył prezes J. & J. Division — Willi Nikola. No. 1

W pierwszym dniu turnieju w piątek juniorzy Ohio wy-

eliminowało zespół — Delco League All-Stars; Virginia pokonała zespół New Jersey; United Jrs. (Filadelfia) pokonał New Hampshire 4:0; juniorzy Chicago pobili Inter County (Filadelfia) 3:2, przy czym trzecią i decydującą bramkę dla reprezentacji Chicago strzelił M. Kuczyński — (junior Wisły).

W sobotę w półfinałowych rozgrywkach "United Juniors" (Filadelfia) po dogrywce wygrało z juniorami Ohio 2:1; a zespół Chicago pokonał stan Virginia 2:1, przy czym obie bramki dla Chicago zdobył — M. Kuczyński z Wisły. W niedzielę w finałowym meczu spotkali się juniorzy Chicago i United Jrs. (Filadelfia). W normalnym czasie spotkanie zakończyło się wynikiem remisowym 1:1, a w dogrywce 0:0. — Zarządono więc rzuty karne, które zakończyły się na korzyść Chicago 4:2.

W sumie była to udana impreza, — przeprowadzona wyjątkowym kosztem J. & J. Division, a zakończona wielkim sukcesem młodzieży chicagowskiej, a wśród niej również młodzieży polskiej. J. & J. Division, N.S.L. zasługują na uznanie, jeśli się weźmie pod uwagę, iż kierownictwo tej ekipy, aby odbyć daleką podróż, straciło co najmniej dwa dni swej pracy zarobkowej. Młodzież, rodzice i Kluby powinny to ocenić i bliżej współpracować z Ligą Młodzieżową.

Turniej im. John K. Hunter odbywa się od sześciu lat. Tym razem po raz pierwszy zamiejscowy zespół zdobył pierwsze miejsce i wspaniały puchar z dzwonem "Philadelphia Bell". Puchar ten juniorzy Chicago zaprezentowali publiczności chicagowskiej w niedzielę, dnia 10 czerwca, w pięknej parady ulicznej w miejscowości Berwyn, która sponsorowała tę paradę z okazji 65 rocznicy swego istnienia.

Z Belgradzkiego Ringu

Już w wczorajszym wydaniu Dz. Zw. podaliśmy krótką wiadomość, że trzech polskich bokserów Tomczyk, Rudkowski i Gortat, zdobyli ... tylko srebrne medale na mistrzostwach w Belgradzie. Tom-

czyk przegrał jednogłośnie w finale z Rumunem Cutovem wdając się w ostatniej rundzie niepotrzebnie w ostrą wymianę ciosów i sędziowie punktowali: 60:58, 60:58, 60:58, 60:57 i 60:56.

Liczono ogólnie na zwycięstwo Rudkowskiego w finale w lekkośredniej, który zmierzył się z Rosjaninem Klimanow. Polak w I rundzie boksował koncertowo. W II starciu niepotrzebnie wdawał się w wymianę ciosów, z której nie zawsze wychodził zwycięsko. Wygrał jednogłośnie Klimanow. Wyrównany pojedynek stoczył w w. półciężkiej Gortat z faworytem gospodarzy Parlovem. Tym razem zwycięstwo przypadło Jugosłowianinowi.

Zagłębie — Ruch 0:1

Ostatniej soboty Zagłębie przegrało w Sosnowcu z Ruchem (Chorzów) 0:1, a jedyną bramkę zdobył już w 10 min. Beninger. Jednak — jak donosi depeza z Polski — przez 90 min. meczu stroną przeważającą byli goście. Na dobrą sprawę wynik spotkania mógł być o wiele wyższy. W Ruchu na szczególne wyróżnienie zasłużyli Maszczyk oraz Beninger. W drużynie Zagłębia jedynie Kowalczyk.

Piłkarze ROW zaimponowali swoim kibicom skutecznością. Od pierwszych minut stroną atakującą byli gospodarze. Sładne szybkie akcje i co najważniejsze celne strzały raz po raz rozbiły obronę bytomian. Reklamowana Polonia zagrała tym razem b. słabo. Najlepiej w zespole ROW'u zegrali: Sobczyński, Zdebel oraz Pawlik.

W spotkaniach drugoligowych padły następujące wyniki: Śląsk (Wrocław) — Zawisza, Bydgoszcz 1:1. Hutnik (N. Huta — Urania (Ruda Śląska) 3:0. Widzew (Łódź) — AKS Niwka 2:1.

Wyniki: Pogoń — Górnik 0:1. Zagłębie Wb. — Legia 1:1. Ruch — Wisła 2:0, Polonia — Lech 2:0, Gwardia — Stal 0:0, Odra — ROW Rybnik 0:1. Mecz ŁKS — Zagłębie Sosn. został przerwany na 16 czerwca. W tabeli prowadzi Stal — 31 pkt., przed Ruchem — 28 pkt.

News and Views...

By Ken Konrad

ONE OF THE TRULY great cradles of Chicago Polonia's history, Holy Trinity Parish, 1118 N. Noble, will mark 100th anniversary of its founding June 17 at 10:30 a.m. during consecrated Mass of thanksgiving. Principal celebrant will be Bishop Alfred L. Abramowicz, who also will deliver the homily. Centennial banquet will follow in cafeteria of Holy Trinity High School, where Aloysius A. Maszewski, president of Polish National Alliance and Polish American Congress will be principal speaker. Concelebrants will be Fathers Casimir J. Czaplinski, C.S.C., present pastor; Father Bernard Niemier, C.S.C., former pastor; Marian Kaleth, C.R., pastor of St. Stanislaus, Kostka Parish; Walter Krempa, chaplain of St. Mary of Nazareth Medical Center; Felix Milkiewicz, C.R., of St. John Cantius; Herman Ziemia, of Cedar Lake, Ind.; and Stanley Milewski, pastor of Sacred Heart Church, Springfield, Ill. Father John A. Rolek, of Archdiocesan Chancery staff, will be master of ceremonies during Mass. Ted Krajenta will be commentator and John Wojcik, lector. The 46-voice choir, directed by Joseph Lebuda, has prepared special centennial program. Committee for historic event includes Father Czaplinski, Brother Donald Stabrowski, C.S.C., Holy Trinity High principal; Sister Joseph Marie, C.S.F.N., of Holy Trinity grade school; John Urbasewski, Thaddeus Krajenta, Victoria Kolman, Mitchell and Adele Tomaszewski, Sophie Nelson, Janina Graban and Alexandra Mulronek. First Mass was said at Holy Trinity June 5, 1893, by the then Apostolic Delegate to U. S., who went on to see the superiors at Notre Dame. On June 27 of that year Father Casimir Sztuczko, C.S.C., was named pastor and remained until his death Aug. 12, 1949 — a glorious pastorate of 56 years.

SIX SISTERS of Resurrection observed jubilees of religious profession June 10 at 3:30 p.m. in the high school chapel at 7500 W. Talcott. They included Diamond Jubiliarians Sisters Celestine, Octavia and Virginia; Golden Jubiliarians Sisters Sylvia and Lidwina; and Silver Jubiliarian Sister Mary Paul. After a con-celebrated Mass, friends and relatives honored the jubiliarians at a dinner in the school cafeteria... Edward J. Plak, son of Mr. and Mrs. Edward S. Plak, has been promoted to sergeant in the Air Force. A jet engine mechanic at Loring AFB... Sgt. Charles Dudek was one of the students that enacted traditional Ceremony of the Shield, as Tilden High honored 112 students at 52nd Annual Achievement Dinner. Principal Edmund Kubik gave the welcome address... Rep. LeRoy W. Lemke recently reported his bill to make Gen. Casimir Pulaski's birthday a legal holiday had been unanimously approved by the Illinois House Committee on Banks and Savings and Loans. House Bill 651 would make the first Monday in March a legal holiday to commemorate the March 4, 1748 birthday of this hero of American Revolutionary War... Congratulations to Father Joseph E. Bartkowiak, C.R., who will observe his 25th Jubilee June 17 at 4 p.m. with Mass of thanksgiving at St. Stanislaus B. and M. Church... Somehow it seems quite natural to see former Congressman Roman Pucinski back in an elective office, this time as alderman of the 41st Ward. Pucinski captured 85% of the vote. Congratulations, Alderman!

LOYOLA STRITCH SCHOOL of Medicine 1973 grads are interning all over the country, with most of them being in Illinois of course. Among those at Loyola University Hospital are Phillip G. Janicak, Michael J. Klamut, Gerald F. Kozuh, Joseph C. Ptasinski, Robert G. Zadylak, Cook County, Noel F. Narut; Wesley Memorial, Gerald A. Maids; University of Chicago Clinics, David S. Spira; St. Francis, Evanston, Thomas J. Chorba; U. of California Hospital, Los Angeles, Edward T. Zawada; Camp Pendleton (Calif.) Navy Hospital, James V. Chabala; Blodgett Memorial Hospital, Grand Rapids, Mich., Mark O. Moleski; Henry Ford Hospital, Detroit, Donald A. Wroblewski; Mayo Graduate School of Medicine, Rochester, Minn., Robert P. Kazan; Albany (N. Y.) Medical Center, Nicholas Dainiak Jr.; Cleveland Clinic Hospital, Joseph E. Olszewski... Belated congratulations to Mr. and Mrs. Ken Bonder, upon providing a little sister, K e n d r y n J e a n n e, for Kraig Michael. Mama is the former Dori Maryanowski and Papa is finance officer of Arlington Heights. Grandma Jeanne and Grandpa Len Maryanowski are quite proud, and Len already is eyeing Kraig as a Weber High fullback of 1981!

Aaron's Start

Atlanta (UPI) — Henry Aaron broke into the then Milwaukee Braves' starting lineup in spring training in 1954 when outfielder Bobby Thomson fractured an ankle.

Summer Ski Racing Camp Attracts Many To Montana Slopes

Red Lodge, Mont. — More than 500 young skiers are participating in the Hart Ski-Red Lodge International Summer Racing Camp this summer. Coming from throughout North America during one or more of the four sessions which began June 7 and continue until July 17, the young skiers know in advance or soon after arrival that the camp is not a place for being casual and playing around. They attend because they want to learn to race and ski better and they work hard under the tutelage of famous ski coaches from Europe and America. Erich Sailer, Pepi Gramshammer and Anderl Moltner are the co-directors at the Hart camp a Red Lodge. The camp is North America's longest established race training program and the co-directors and guest coaches, all with proven professional or am-

Better Safe

Baseball has 24 big-league teams, football 26, yet baseball has far more trades between teams than football does. Oakland Raider Coach John Madden says, "Baseball does a lot of trading in order to give losing clubs a new image. Football has not had to do this. The new faces come along every year in the draft. And after the season you don't trade; you are waiting to see what you'll get in the next draft. Then you want to wait to take a look at the new people you drafted. And you want to see how they go under game conditions." After all this Madden concluded, "But basically the lack of trading is because most clubs are afraid to take a chance."

S.I.U. Athletes Honor Gymnast

Gary Morava, 20, a gymnast from Prospect Heights, has been selected by Southern Illinois University athletes as the school's athlete of the year. The All-American gymnast is a member of the U.S. National team, which was edged 164.4 to 164.2 by the Chinese team Tuesday night in New York.

Illini Snare Four State Prep Cagers

Four Illinois high school basketball players have signed tenders to enter the University of Illinois. They are — Tim Bushell of Lincoln, Mike Dempsey of Moline, Brad Farham of Paris and Howard Johnson of Marshall.

Free Community Concerts

Free Community Concerts will be given amidst the attractive outdoor scenery of seven parks between June 17 and July 4, announced Ann Higgins, supervisor of music for the Chicago Park District. The music for these concerts is provided by a grant from the Recording Industries Trust Funds obtained through the cooperation of the American Federation of Musicians, Local 10-208. Some of the most distinguished conductors and outstanding musicians will present a variety of numbers to suit all tastes, from popular

musicals through operas and classical selections. The concerts will be presented at the following parks: Portage Park, 4100 N. Long, on June 17; Herlan Park, 9652 S. Michigan, on June 29; Chopin Park, 3420 N. Long, on July 1 and July 4; Gompers Park, 4224 W. Foster; Olympia Park, 6566 N. Avondale; Independence Park, 3945 N. Springfield, and Marquette Park, 6700 S. Kedzie Ave. Attached is the complete schedule for the season. For more information call Ann Higgins, 294-2320.

are you earning enough interest on your savings

CHOOSE FROM

6% yearly CERTIFICATE ACCOUNTS \$5,000 OR MORE—2 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 6.18% on interest accumulated for 1 year INTEREST COMPOUNDED DAILY

5 3/4% yearly CERTIFICATE ACCOUNTS \$1,000 OR MORE—1 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 5.92% on interest accumulated for 1 year INTEREST COMPOUNDED DAILY

5 1/4% yearly CERTIFICATE ACCOUNTS \$1,000 OR MORE—3 MONTHS TO LESS THAN 1 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 5.39% on interest accumulated for 1 year INTEREST COMPOUNDED DAILY

5% yearly PASSBOOK SAVINGS ADD TO OR WITHDRAW ANYTIME

YIELD INCREASES TO 5.13% on interest accumulated for 1 year INTEREST COMPOUNDED DAILY

PLUS:

- Deposits received by the 10th of the month, earn interest from the 1st, if the funds remain on deposit to the end of the interest period. Deposits after the 10th of the month earn from date of receipt.
• On Passbook Accounts, interest paid to day of withdrawal.

Phone 847-1140

AND LOAN ASSOCIATION 4192 Archer Avenue at Sacramento / Chicago, Illinois 60632

CLOTHING WAREHOUSE INC. 3040 W. LAKE ST. Tel. 632-2727

KUPPENHEIMER CLOTHES SLIGHT FACTORY SECONDS

SUITS AND SPORTCOATS

NIEDOKŁADNOŚCI TAK DROBNE, ŻE NIE WIDAĆ ICH I NIE PRZESZKADZAJĄ W NOSZENIU

UBRANIA I PŁASZCZE
Ta bajkowa wyprzedaż pozwoli Wam zaoszczędzić 45% do 65% od cen 1-szej jakości... na lekko niedokładnych z naszego Magazynu Odzieży. Niedokładności tak drobne, że nie widać ich i nie przeszkadzają w noszeniu. Zestaw ten obejmuje również specjalny zakup Męskich Artykułów Odzieżowych.

NOW SELLING AT A FRACTION OF THE 1ST QUALITY PRICES! SAVE... 45% - 65% OFF!

**KUPPENHEIMER'A...
MĘSKIE DOBRE GARNITURY**
JEŚLI PERFEKT \$200-\$225

**KUPPENHEIMER'A...
MĘSKIE Sportowe PŁASZCZE**
JEŚLI PERFEKT \$145 DO \$165

**DOBRANA GRUPA
SPORTOWYCH PŁASZCZY-
GARNITURÓW**
PO SPECJALNIE NISKIEJ, NISKIEJ CENIE

\$35 i \$45   \$20 i \$25   \$5   \$10

W wyborze najnowszych fasonów garnitury po sensacyjnych oszczędnościach. Nieznaczące wady.   Efektownie uszyte Kuppenheimer sportowe płaszcze... teraz po niesłychanie niskich cenach. Oszczędzajcie!   Wybierzcie sami z grupy garniturów i płaszczy po niebywałych cenach.

**MĘSKIE ZNANYCH FIRM
KOSZULE**
Z Krótkimi Rękawami
* W PORÓWNANIU DO \$15
\$5⁰⁰ do \$6⁰⁰
... Najlepszych Amerykańskich Firm w Wyrobie Sportowej Garderoby
Dopasowane "arnel triacetate knits", polyester lub polyester/bawełna. Niektóre z najlepszych amerykańskich firm w wyrobie sportowej garderoby. Wielki wybór stylów, kolorów i wzorów. S, M, L, XL.

**MĘSKIE ZNANYCH FIRM
LÉTNIÉ KNIT KOSZULE**
* W PORÓWNANIU Z \$15
\$5⁰⁰ do \$6⁵⁰
... Popularny Wyrób Polyester i Arnel Tricetate Knits
Zapas najmniejszych męskich znanego wyrobu koszul knit z krótkimi rękawami z najlepszego polyester i arnel triacetate knit materiałów. Z kołnierzykiem, pulowerowe na zyper, lub zapinane na guziki. Jacquards, jednokolorowe lub w deseń S, M, L, XL.

**MĘSKIE, WŁOSKI KNIT
ZNANYCH FIRM KOSZULE**
* W PORÓWNANIU Z \$30.00
\$15⁰⁰
... Włoski Importowany Knit Chłodne, Wygodne Na Lato
Efektowne z krótkimi rękawami Włoski Knit koszule... z polyester, włącznie ze skórzanymi lamówkami. Długie szpiczaste kołnierzyki puloweru lub cardigans, jednokolorowe z kontrastowymi lamówkami. S, M, L, XL.

**MĘSKIE
WYJŚCIOWE KOSZULE**
Z Krótkimi Rękawami
* W PORÓWNANIU \$10 DO \$14
\$3⁰⁰ do \$5⁰⁰
... W Dobrym Gatunku, w Najmłodniejsze Wzory KOSZULE
Męskie znanych firm, najlepszego gatunku wyjściowe koszule z krótkimi rękawami... z Arnel Triacetate lub Dakronu polyester/bawełna z materiałów nie wymagających prasowania. Najnowsze fasony, kolory i wzory w rozmiarach 14 do 17.

**Z Kolekcji Projektanta
PODWÓJNIE TKANE
SPODNIE**
* W PORÓWNANIU \$18 DO \$40
\$9⁰⁰ do \$19
... Sensacyjna Grupa Fasonów, Kolorów i Wzorów
Lepsze knit męskie spodnie dla wybrednego i najbardziej szlachetnego. Podwójnie tkane polyester spodnie z szerokim paskiem lub continental stylu w pasie. Nowsze fasony i kolory. Regularny 29 do 42.

Dodatkowe Towary Dodane Celem powiększenia wyboru kolorów i rozmiarów

CLOTHING WAREHOUSE CORP.

Kuppenheimer Clothes

...ZA TAK NISKIE CENY
NIE MOŻEMY
ROBIĆ POPRAWEK

OTWARTE CODZIENNIE 10 RANO DO 6 WIECZ. • NIEDZIELA 11 RANO DO 5 PO POŁ.   IDEALNE DO PRACY, WYJŚCIOWE LUB OKAZYJNE

UROCZYSTOŚĆ Św. ANTONIEGO z PADWY
 Niedziela, 17-go Czerwca, 1973
 KLASZTOR I DOM REKOLEKCYJNY ŚW. FRANCISZKA
 2 Mile Na Północ od Burlington, Wis.
 przy Hy 36 na Hy "W"

Msze św. o 8:30, 10, 11:30 rano (po angielsku)
 Msza św. — po polsku — o 10:30 w kaplicy
 Droga Krzyżowa o 1:30 (w ogrodzie)
 Nabożeństwo ku czci św. Antoniego —
 poświęcenie chleba i lilii — w kaplicy o 3ej po południu
 Odwiedźcie i odpocznijcie w zaciszu ogrodów
 i pomódlcie się przy grotach.
 Przekąski i posiłki — Ogród piknikowy.
 Po rezerwacji grupowej,
 proszę pisać lub dzwonić na nasz adres:—

**THE REV. SUPERIOR
 ST. FRANCIS FRIARY**
 Burlington, Wis. 53105
 Tel. (414) 763-3600

PAUL'S CASTLE

 3256 W. 55th St. 776-1075
 Open Daily, Sat. & Sun. at 4 P. M.

Beef, Sausage and Meatball Sandwiches
 Pasta Tomato Bread
 Watch for specials in our window.

NIE MA PROBLEMU
 gdy sprawy turystyczne, prawne, emigracyjne
 paszportowe i wysyłkowe załatwiane są w
 polskim biurze

ALMA TRAVEL BUREAU
 DAWNIEJ AMPOL TRAVEL BUREAU
 Pod Tym Samym Kierownictwem

1282 Milwaukee Ave., Chicago, Ill. 60622
 Tel. 252-0661

SPRZEDAJEMY BILETY
 NA WSZYSTKIE TEATRALNE IMPREZY POLONIJNE
 EUGENE ŻŁOBIN - RYLSKI

OKAZJE NA DZIEŃ OJCÓW!
 Zobaczcie Duży Wybór Ubiorów
 i Galanterii Dla Mężczyzn i Młodzieży

UBRANIA DLA MŁODYCH MĘŻCZYZN **OD \$60.00**
 100% Polyester Knit. Kłozowe. i Wyżej

UBRANIA MĘSKIE **OD \$89.50**
 Najnowszycy fasonów i wzorów. 100% wełna. (Niektóre z 2 parami spodni) i Wyżej

MARYNARKI **JUŻ OD \$29.95**
 WIOSENNE POLYESTER BARWNE, JASNE KOLORY i Wyżej

WIELKI WYBÓR UBRAN I GALANTERII DLA CHŁOPCÓW
 S & H Stamps — Master Card

STARSIĄK CLOTHING
 1205 N. MILWAUKEE AVE.
 (Division-Milwaukee-Ashland)

Normalne Godziny Sklepowe a w Niedzielę od 12 do 3.

PACZKI PEKAO LEKARSTWA DO POLSKI
 WYSYŁA SZYBKO APTEKA
CABANSKI PHARMACY, INC.
 M. Wieteska, R.Ph.G.
 1147 N. ASHLAND AVE.
 Tel. HUmboldt 6-9376 Chicago, Illinois 60622

WASZEJ RODZINIE: w POLSCE inożecie wystac każdy rodzaj paczki żywnościowej, przekazy do wyboru, maszyny rolnicze, materiały budowlane, aparaty telewizyjne, pralki lodówki i samochody

NAJTANIEJ: wykonujemy recepty tutaj. Wysyłamy lekarstwa według recepty zagranicznej lub na podstawie opisu choroby gdyż zaistwiają to Dyplomowani Aptekarze z długoletnią praktyką europejską i amerykańską.

PACZKI DLA WASZYCH RODZIN W POLSCE
 Paczka Nr. 90 — \$10.00; Paczka Nr. 94 — \$17.00

UWAGA: — CZAS NA WYSYŁKĘ WĘGLA DO POLSKI 2 TONY WĘGLA Z DOSTAWĄ — \$30.00.
 Samochód marki Polski Fiat \$1,745

DOBRA WIADOMOŚĆ
 KAOPECTATE ZNANEJ FIRMY UPJOHN STOSOWANY
 JEST W LECZENIU OSTREJ I PRZEWLEKLEJ BIEGUNKI

GODZINY OTWARCIA APTEKI:
 PONIEDZIAŁEK I CZWARTEK od 9:30 rano do 8ej wieczorem.
 ŚRODA od 9ej do 6ej wieczorem.
 WTOREK, PIĄTEK I SOBOTA od 9:30 do 7ej wieczorem.
 W NIEDZIELE I ŚWIĘTA ZAMKNIĘTE.

Uwaga: W MIESIĄCU LIPCU APTEKA BĘDZIE ZAMKNIĘTA OD DNIA 9 LIPCA DO DNIA 23 LIPCA.

\$35 Milionów Na Fundację Uniw. Princeton

Princeton, N.J. (UPI) Rektor uniwersytetu Princeton, William G. Bowen, ujawnił że zamożne małżeństwo z Huntington, N.Y., donacją \$35 milionów ufundowało Fundację "Woodrow Wilson School of Public and International Affairs" przy uniw. Princeton, przed jedenastu laty. Nazwisko ofiarodawców, zgodnie z ich życzeniem, nie było podane do wiadomości publicznej. Dopiero po zgonie pani Charles S. Robertson, w dn. 19-go kwietnia, 1972 roku, mąż jej zgodził się ażeby władze uniwersytetu ujawniły, że dar ten został złożony przez niego i jego żonę. Robertson zgodził się na ujawnienie złożonych przez niego i żonę donacji, gdy aktywiści szkolni rozpuszczali pogłoski, że Fundacja Woodrow Wilsona, została ufundowana z funduszy Centralnej Agencji Wywiadowczej (CIA)

Santa Monica, Calif. — Akorka Ali MacGraw (lat 34) po uzyskaniu rozvodu od Roberta Evans, lat 43, wiceprez. wytwórni filmowej Paramount.

(UPI)

14-Letni Szakany Za Morderstwo

Ława przysięgłych sądu kryminalnego, składająca się z 10 kobiet i 2 mężczyzn uznała 14-letniego chłopca winnym morderstwa, popełnionego w dniu 14 października ub. roku, gdy podsądny miał za ledwie 13 lat. Ofiarą padł 34-letni John Travis.

Sędzia Earl Strayhorn wyznaczył 13go lipca jako datę ogłoszenia wyroku na Bennie Millera, zam. 4429 S. Federal ul.

Na rozprawie zeznawała wdowa po Travisie, Theresa — matka sześciorga dzieci. Zeznawała ona, że szła z mężem na ślub siostry, gdy przy domu 4657 S. State zatrzymał ich chłopak, proponując nabycie płyty gramofonowej. mąż odmówił, napastnik wyjął 25 kalibrowy pistolet i strzelił śmiertelnie Travisowi i uciekł. Wdowa zidentyfikowała Bennie Millera, jako mordercę.

Za tylko 30 dni możecie sobie przysporzyć Czerwone Ciągnko Krum i uwolnić się od

Zmęczenia i Nerwowości

Eksperti żywności powiadają, że żywność traci witaminy po gotowaniu, a oprócz tego nieodpowiednia dieta może przyczynić się do osłabienia waszej energii, siły i odporności, powodując złe samopoczucie - utratę apetytu - wpływając ujemnie na sen - dlatego, że wasz organizm odczuwa brak witamin i żelaza

Zadajcie dzisiaj kapsułek WITAMIN "STAR" - \$4.95
 Glaszer Apteczka, 987 N. Ashland Ave
 Róg Augusta Blvd

BALLARD SHELL SERVICE
 Will test motor driven vehicles. Any make, any year for exhaust emission standards.
 POLLUTION VIOLATIONS CORRECTED
 2 Locations
 4755 W. GRAND 637-9680
 3965 W. GRAND 486-9023

POLSKI LEKARSTWA ZYWIĆCZNE PIENIAŹE
 Przez Aptekę w NGU
GRABOWSKI
 1205 N. MILWAUKEE AVE.

Zebrańie Delegatów Wydziału KPA

Miesięczne zebranie Delegatów Wydziału Kongresu PA na stan Illinois odbędzie się w środę, 20 czerwca, o godzinie 7:30 wieczorem, w domu Wydziału 1838 W. Division St.

Głównym tematem zebrania będzie sprawa akcji zbiórki funduszy na pokrycie kosztów pomnika Kopernika. Jak już informowała prasa, uroczyste odsłonięcie pomnika nastąpi w połowie października. Pomnik stanie w reprezentacyjnym miejscu, — naprzeciwko Adler Planetarium. Dla nas i dla przyszłych pokoleń Amerykanów polskiego pochodzenia będzie on symbolem naszej dumy narodowej.

Apelujemy więc o liczny udział w zebraniu w środę, 20 czerwca.

Delegatki i Delegaci, którzy na zebranie przybyć nie mogą, ale chcą wziąć czynny udział w akcji zbiórki funduszu pomnika, proszeni są o skontaktowanie się z:

1-szą wiceprezeską Wydz. KPA — Józefą Rzewską, w bibliotece ZNP pnr 1520 West Division, telf. AR 6-0700; codziennie od godz. 8:30 rano do 4:15 po południu.

lub z biurem Wydziału, 2952 Milwaukee Ave., tel. 252-6655, codziennie w godzinach biurowych, a we wtorki dodatkowo od 7-9 wieczorem.

Za zarząd: — I wiceprezesi: Józefa Rzewska i Kazimierz Łukomski.

Sprawa Pojednania

Rzym (DP) — Kościół katolicki nie zamierza zgłaszać się na członka Światowej Rady Kościołów (protestanckich), ale Stolica Apostolska i Rada postanowiły na ostatnim zebraniu wspólnej komisji porozumiewawczej (Joint Working Group) zacieśniać współpracę w coraz to większej ilości dziedzin.

Po raz pierwszy zebranie grupy odbyło się w Anglii (w Cumberland Lodge w Windsorze). Delegacjom przewodniczyli: — kard. Ian Willebrands, przewodniczący watykańskiej komisji pojednania chrześcijań i dr Philip Porter, gen. sekretarz Rady. Konferencję odbyli kardynał Henan i arcybiskup Ramsey.

Instalacja Nowej Organizacji Tow. Długopole Grupa 3212 ZNP

Grupa Zaprasza ZC ZNP z Prezesem Mazewskim Na Czele Na 24 Czerwca

Nowo założona Grupa Związkowa, Tow. "Długopole" Grupa 3212 ZNP odbędzie swe instalacyjne posiedzenie w niedzielę, dnia 24 czerwca 1972, w sali Stowarzyszenia Polskich Kombatantów pnr. 2914 W. North Ave., początek o godzinie 2-ej po południu. Na posiedzenie to serdecznie zaprasza Urzędników z Zarządu Centralnego ZNP z Prezesem ZNP mec. Alojzym

A. Mazewskim na czele i Wiceprezeską Heleną M. Szymanowicz, Przewodniczącą Komitetu Rozwoju ZNP; Komisarza Okręgu 13 ZNP, Piotra Kaczmarek; Komisarzkę Okręgu 13 ZNP Zofię Buczkowską, Józefa Potaczek, prezesa Gminy 148 ZNP. Po posiedzeniu zostanie podany obiad i poczęstunek dla wszystkich.

Liczymy na niezawodne i punktualne przybycie wszystkich zainteresowanych rozwojem i dobrem Grupy 3212 ZNP, nadto wszystkich członków i członkiń Tow. "Długopole" Gr. 3212 ZNP.

Zarząd Grupy: — Andrzej Stopka, prezes; Antonina Kowalkowska, wiceprezeska; Józef Stopka, sekretarz finansowy; Maria Stopka, sekretarka prot.; Stanisław Kowalkowski, skarbnik; Mieczysław Mieter, organizator Grupy.

Eksplozja Gazu

Denver, Colo. (UPI).—Podczas prowadzonych prac budowlanych. "buldozer" przebrał podziemną rurę gazową, powodując eksplozję w jednym z pobliskich domów. W eksplozji tej straciła życie 28-letnia gospodyni domu, Mary McGinnis.

Hair Boutique
BRIDAL PARTY SPECIALS
 20% OFF
 On All Professional Beauty Services Over \$5
 Add To Your Trousseau
 From Our Boutique Fashions

Summer Sale Starting June 20, Daytime and Evening Wear
 We Also Sell Holiday Magic Cosmetics

8039 West 87th St.
 Hickory Hills
 Phone 598-4600
 Closed Mondays

IT'S THE LAW!
AUTOMOBILE EMISSION SYSTEMS MUST BE TESTED!

THE FOLLOWING AUTOMOTIVE SPECIALISTS ARE THOROUGHLY EXPERIENCED AND RECOMMENDED TO OUR READERS

MAZDA
 The car with the rotary engine and built-in emission control system that meets stiff Federal and City clean air standards.
 687-5000
MIDLOTHIAN MAZDA LTD.
 147th, Just East of Cicero
 Midlothian, Illinois

Wanted—Cash
 Paid for clean used cars or trucks, plus a \$25.00 bonus if you have your "Clean Air" sticker. We will pay off your balance.

MARSHALL WHITE FORD
 9401 Milwaukee Ave. Niles, Ill.
 965-6700

EXHAUST POLLUTION VIOLATIONS CORRECTED
 RIGHTWAY SERVICE.
 3912 N. DAMEN AVE. LI 9-9078

Składamy Serdeczne Podziękowanie
 Naszym Klientom i Polonii
 Za Poparcie Naszego Interesu
 w Pierwszym Roku Jego Istnienia

CRAGIN-HANSON
 Men's and Ladies' Wear

5317 W. FULLERTON AVE. TELF. BE 7-4231 JAN OLENDER

Z OKAZJI PIERWSZEJ ROCZNICY WIELKA WYPRZEDAŻ

★ CENY ZNIŻONE OD 20% DO 25% NA ★

- Ubrania Męskie
- Marynarki
- Spodnie Knit
- Wełniane i Knit
- Sportowe
- oraz Wełniane
- Wiatrówki
- Ubrania Studenckie
- Koszule i Męska Galanteria

★ TAKA SAMA ZNIŻKA CEN 20%—25% ★
 Na Damskich Sukniach i Damskiej Garderobie

Poniedziałek, czwartek i piątek od 9 do 9.
 W inne dni od 9 do 6.
 Dla wygody klientów otwarte w niedzielę od 11 do 3 po poł.

Przyjmujemy wszelkiego rodzaju przeróbki.
 Wieloletnie doświadczenie na polu w dziale odzieży.

OTWARTE W NIEDZIELE Imports Center

NAJWIĘKSZY DEALER NA ŚRODKOWYM ZACHODZIE

Ogromny Zapas 1973

VOLVO OSZCZĘDZIE \$1000!
 na '73 VOLVO DEMO 144 AUTOMATIC

Zobaczcie się lub rozmawiajcie telefonicznie

JACK RÖTKOFF
 Manażerem Sprzedaży

MÓWI ON PO POLSKU!

Specjalne Finansowanie Dla Polaków!

NAJWIĘKSZY WYBÓR NA ŚRODKOWYM ZACHODZIE JAGUARÓW i MGB's!

WIOSENNA UPRZĄTAJĄCA WYPRZEDAŻ UŻYWANYCH AUT!

DUŻA ZNIŻKA
 Na Eleganckich "AMERICAN TRADES"

'72 Continental "Loaded"	\$4,995
'72 Grand Torino Wagon	\$2,495
'72 Dodge Demon	\$2,495
'71 Cutlass 442, ochl.	\$2,295
'71 Camaro	\$1,695
'70 Impala 4 drz. H.T. ochl.	\$1,595
'68 Chevy	\$ 795
'67 Grand Prix	\$ 595
'67 Chevy 4 spd. coupe	\$ 495

IMPORTS CENTER
 4748 WEST FULLERTON
 OPEN SUNDAY 237-3200

(Dawna Nazwa: Cafe Chablis) — Obecnie:

KRAKUS
MARYNA'S RESTAURANT

EUROPEJSKA KUCHNIA • PIĘKNE SALE BANKIETOWE • CATERING SERVICE • BUSINESSMAN'S LUNCHESES • SMORGASBORD • OBIADY • KOLACJE

Orkiestra z Polski gra do tańca i akompaniuje występem artystycznym znanego śpiewaka Piotra Szczepanika, który śpiewa romanse cygańskie (codziennie w wyjątkiem poniedziałków).

Ze staropolską gościnnością zapraszają
 MARYNA i EDWARD SAWA oraz ANNA i ZBIGNIEW TUREWICZ

6500 W. NORTH AVE. Tel. ME 7-6500

INTENSYWNY KURS ANGIELSKIEGO
Dla Cudzoziemców, Studentów i Profesjonalistów.
4 TYGODNIOWY KURS, MAŁE KLASY
Doświadczani wykładowcy.
Po informacjach telefonować lub pisać:
DIRECTOR OF ADMISSIONS - E.L.S. LANGUAGE CENTER
c/o Mundelein College - 1052 W. Sheridan Rd.
Dept. P. - 1 blok od kolejni.
Chicago, Ill. 60626 Telefon: 262-3778

Logan Square Terminal Cigar Store
2523 N. KEDZIE BLVD. Phone: BR 8-4554
COMPLETE SELECTION OF
TOBACCO, CIGARETTES & CIGARS
also
SMOKING ACCESSORIES, PIPES, FILTERS, ETC.
Photo developing service and films.
Phone: BR 8-4554

TONY PIENKOWSKI ZAPRASZA NA SPECJALNĄ TANIĄ Wycieczkę Radiową do Polski
POD JEGO KIEROWNICTWEM NA 3 TYGODNIE WYJAZD 24 CZERWCA - POWRÓT 17 LIPCA
ROYAL TRAVEL SERVICE
Tel. 277-1500
4105 W. 26-TH ULICA, CHICAGO, ILL. 60623
Zgłaszajcie się listownie, telefonicznie lub osobiście po bliższe informacje.

UWAGA WYSYŁAMY BLAMY Z ŁAPEK KARAKUŁOWYCH NA FUTRA
Najwyższa Jakość, Duży Wybór Kolorów
Doręczamy w Polsce lub na Wasz adres w Chicago
Blamy można zobaczyć i zamówić pod adresem:
4105 W. 26-a ul., Chicago, Ill. 60623 Tel. 277-1500
Przyjmujemy także zamówienia na silniki do centr. ogrzewania

IMPORTED FROM FINLAND SOUVENIR EXPO '67 COIN BANK ENTITLED MAN AND HIS WORLD
Semi-transparent plastic world globe reflects its continents in a shiny gold, and rests on base that holds fine quality lock. Supplied with key - holds over \$50.00 in assorted coins. Comes in three attractive colors - red, green, or blue. Specify color desired. - Ideal for fund raising for Clubs - Churches and Organizations.
Send Check or Money Order for \$1.25 + 25c Parcel Post.
MARK RICHARDS COMPANY, DEPT. P.
5114 South Mason Avenue, Chicago, Illinois 60638

Ofiary Przymusowej Wycieczki Morskiej

Fort Lauderdale, Fla. (GP) - Theodore Kornowski Jr. - wraz z żoną i dwójkiem dzieci zginął w katastrofie, która na statku "Nieuw Amsterdam" - udawała się w podróż turystyczną do holenderskich Indii Zachodnich, gdy w pewnej chwili zauważył przez okno kabiny, że statek bę uprzedzenia odbił od brzegu.

Zaalarmował natychmiast kapitana statku prosząc, aby powrócił do przystani i pozwolił mu wysiąść z żoną i dziećmi, ale kapitan odmówił twierdząc, że zajęłoby to zbyt wiele czasu.

Kiedy zarówno pilot wyprawiający statek z portu jak i Straż Przybrzeżna odmówiły zabrania ich motorówką na brzeg, stali się - przymusowymi uczestnikami wycieczki, której przyjemności nie mogli jednak wykorzystać, ponieważ nie byli do niej przygotowani. Nie mając odpowiednich strojów siedzieli przeważnie w kabinie, tym bardziej, że dzieci, z których jedno zachorowało, wymagały stałej opieki.

Przybywszy do Curacao po czterech dniach, wrócili samolotem do Fort Lauderdale następnego dnia, ubożsi o \$600 z których \$200 policzyła sobie linia okrętowa.

Obecnie, oskarżając linię o zaniedbanie Kornowski zamierza wystąpić przeciwko niej do sądu.

KLAUS BEAUTY SHOP
Trwała ondulacja
Stylowe fryzury. Farbowanie
Strzyżenie pań, panów i dzieci.
Otwarte Wieczornie w Poniedziałek i Czwartek
BE 5-2100 AL 2-0251
2865 MILWAUKEE AVE.
Mówimy po polsku.

100 Lat Polskiej Turystyki

W tym roku w Polsce przypada wielkie święto polskiej turystyki. W roku 1873 powstała bowiem na ziemiach polskich pierwsza organizacja turystyczna - Towarzystwo Tatrzańskie, jedno z pięciu najwcześniejszych powstałych na świecie towarzystw turystycznych. W kilkanaście lat później utworzone zostało w Warszawie Polskie Towarzystwo Krajoznawcze.

Spadkobiercą tradycji turystycznych w Polsce jest dzisiaj Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze zrzeszone branżowym porozumieniem w Zjednoczeniu Przedsiębiorstw Turystycznych ORBIS.

PTTK - najpowszechniejsza organizacja turystyczna w Polsce - dysponuje dzisiaj siecią 10 własnych hoteli klasy turystycznej, 102 domami turystycznymi, 61 schronisk górskich, 17 stanic wodnych oraz 29 campingów zlokalizowanych w najpiękniejszych miejscowościach kraju.

PTTK posiada własną bazę autokarową, wysokokwalifikowaną kadrę przewodników i tłumaczy i jest organizatorem w kraju turystyki kwalifikowanej jak: turystyka kolarska, górską i żeglarską. PTTK organizuje również wyprawy wypoczynkowe i prowadzi własne wypożyczalnie sprzętu turystycznego.

W roku Jubileuszu polskiej turystyki odbędzie się w Polsce wiele rajdów, spływów, zlotów i innych imprez z udziałem zagranicznych turystów. Główną imprezą rozpoczynającą obchody będzie sta-

nowie wielki zlot turystów górskich "Wierchy Polskie". Trasy tego zlotu - bardzo urozmaicone krajobrazowo - zbiegać się będą w poszczególne pasma górskich w taki sposób, że zakończenie zlotu odbędzie się jednocześnie w dniu 23 czerwca br. W tym też dniu o godz. 21.00 na polskich wierzchołkach zapłoną liczne ogniska.

Jedną z interesujących imprez związanych z obchodami 100-lecia polskiej turystyki będzie międzynarodowa wystawa plakatu turystycznego otwarta 6 września 1973 r. w Muzeum Plakatu w Wilanowie pod Warszawą.

Wystawa obejmować będzie blisko 500 plakatów biur podróży, towarzystw lotniczych i morskich z 52 krajów; dzieląc się będzie na część historyczną - plakat od końca XIX wieku do r. 1939 oraz ekspozycję plakatu ostatniego 10-lecia.

Powiesił Sie

Baton Rouge, La. (UPI). - Warren Hall, lat 26, był członkiem radykalnej organizacji murzyńskiej Czarnych Muzułmanów, powiesił się w swej celi w ub. niedziele. Hall był głównym świadkiem prokuratury, w toczącej się przez sześć tygodni rozprawie sądowej przeciwko dziesięciu Czarnym Muzułmanom, którzy zostali oskarżeni o spowodowanie śmierci pięciu osób w wywołanych przez nich zaburzeniach rasowych. Hall był jednym z oskarżonych o wywołanie zaburzeń, ale podczas rozprawy przyznał się do winy i świadczył przeciwko swym kolegom.

Władze więzienne dla jego własnego bezpieczeństwa przed zesłaniem innych więźniów, umieściły go w osobnej celi nad gmachem sądowym. Szeryf Amis twierdzi, że Hall był ostatnio bardzo przygnębiony i obawiał się, że będzie zesłany do więzienia stanowego w Angola.

Nie Czekajcie - Jutro Może Być Za Późno!
Jeśli chcecie zabezpieczyć od ognia dom, meble, samochód, lub cokolwiek zaasekurować, prosimy przyjąć do naszego biura. Zabezpieczcie się. Zgłoście się do jednego z naszych agentów, lub maklerów, lub telefonujcie do naszego biura po adres najbliższego przedstawiciela.
Jesteśmy Członkami Klasy Pierwszej "Chicago Board of Underwriters"
O'MALLEY & McKAY, Inc.
GENERAL AGENTS
222 W. ADAMS UL.
Pokój 800 - Telefon Central 6-5206 CHICAGO

Uwaga Panie i Panowie! Właścicielki Polskiego Zakładu Kosmetycznego MAGIC OF EUROPE
zawiadamiają, że nadeszły najnowocześniejsze i najmodniejsze peruki dla Pań i Panów. Chcecie wyglądać pięknie i atrakcyjnie - odwiedźcie nas, a my dobierzemy Wam najodpowiedniejszy fason i kolor.
Również BEZPŁATNIE nauczymy Panie jak poprawić swoją urodę przez odpowiedni "Make-up" (makijaż).
Mamy również piękne prezenty na wszystkie okazje.
2426 N. HARLEM Tel. 453-9611
Bezpłatny parking.

Kuhn
POLSKIE WINA
POLSKIE WODKI I LIKIERY
POLSKIE PIWO
POLSKIE KONSERWY MIĘSNE
POLSKIE WĘDLINY
POLSKIE DANIA GOTOWE
POLSKIE SERA
Największy i najlepszy w Chicago wybór importowanych w USA wybitnych artykułów żywnościowych, win i likierów.
Kuhn's FOOD SHOP 3053 N. Lincoln Ave.
Otwarte codziennie (t w soboty) od 9:00 rano do 10:00 wiecz.
Kuhn's FOOD SHOP

PANOWIE i PANIE
Gdy jeszcze nie zarezerwowaliście sobie wakacji, to my mamy jeszcze kilka dat wolnych tak, że możecie sobie zamówić wakacje w pięknym Wisconsin. - Adres:
INDIAN LAKE RESORT
Route 2, Box 253-A, Eagle River, Wis.
Tel. 715-272-1220

POKRYJCIE TEN SZCZYT!
I WIĘCEJ NIE MALUJCIE!!
Całkowicie pokrywa aluminium eksponowane drewniane obicie. Fachowe wykonanie i najlepsze. Całkowicie pokrywa aluminium.

Specjalna Oferta NA ALUMINIOWE OBICIA 50 ST. KW.
Alcoa Kaiser lub Reynolds
Zniżając pracę i materiał
\$39.50

DACHY JUŻ OD \$155
Zainstalujemy 18x45' Asphalt shingle roof

RYNNY
Rynny wam przeciekają? Pytajcie o bezpłatne kosztorysy na rynny z niepalnego aluminium. Rynny... 032 niepalliwe. Duży wybór kolorów.

Oszczędźcie 25% Na Daszkach i Markizach OSZCZĘDZAJCIE NA OGRODZENIACH w CERTIFIED - PONIEWAŻ

INSTALACJA I MATERIAŁ ZA STOPE 36" WYSOKO \$129
Minimum 50 stóp.

CERTIFIED HOME IMP.
2932 MILWAUKEE AVENUE

LITE WAY LAMPS
WIDE SELECTION OF LAMPS & FIXTURES & SHADES
LAMPS REPAIRED & SHADES RECOVERED
2627 W. 63rd
925-0277

CASH FOR YOUR CAR
WE PAY MORE FOR ALL MAKES & MODELS
From 51's to 73's
6351 S. Western 737-1516

NOISELESS HEEL TAPS
Save \$5.00 on heel repairs! Polyurethane heel taps end unsightly worn down heels and save you money. Non-metal heel taps won't skid or scuff floors, and they're quiet. Easy to attach to rubber or leather. Tacks included. Pack of 3 pr. Men's or Women's \$1.00. Special Offer 7 Pr. \$2.00.
HAMMOND SALES
5945 Hyslop Place
Dept. Z-10
HAMMOND, IND. 46320

Nemecek Bros. MĘSKIE UBRANIA I PŁASZCZE
Szyte do figury na miarę z najlepszych i pierwszorzędných materiałów.
od \$75 i wyżej
2700 SO. DRAKE
6908 Cermak Rd. Berwyn
oraz - 7534 W. North Ave. Elmwood Park
Tel. 522-0220

POLSKO AMERYKAŃSKA OBSŁUGA PRZESYŁEK
1113 N. Ashland Ave., Chicago, Ill. 60622 - Tel. 342-9851
PACZKI DO POLSKI 28c Fun!
Odbieramy z Domów Paczki Zgłoszone Telefonicznie - Pakujemy.
DEALERZY UPOWAŻNIENI DO ODBIORU PACZEK:

- INDIANA
E. Chicago - Peoples Store, 4914 Indianapolis
Hammond - Hohman Laundry, 3817 N. Hohman
Gary - Dobis Insurance, 4444 Broadway
South Bend - Gene's Dry Goods, 601 So. Olive
Poza tym mamy agencje w stanach: - Michigan (Detroit), New Jersey (Trenton, Camden), Pennsylvania (Filadelfia), Delaware (Wilmington), New York (New York City).
- CHICAGO PÓLNOĆ
COSMOS TRAVEL AGENCY
2134 W. Chicago Ave.
FRIENDLY TRAVEL
3946 N. Cicero Ave.
KUBON TRAVEL AGENCY
5389 N. Milwaukee Ave.
POLONIA TRAVEL AGENCY
2539 N. Kedzie Blvd.
ZAK REALTY
3116 N. Milwaukee Ave.
Południe
COSMOS TRAVEL AGENCY
5050 S. Ashland Ave.
POLONIA TRAVEL AGENCY
2454 W. 47th St.
POLON TRAV., 5612 S. Pulaski
ALL CONTINENTS TRAVEL
5213 1/2 W. 25th St.
ZALESKI'S CENTRAL SERVICE BUREAU, 5129 S. Ashland

NA WYCIECZKI DO POLSKI I INNYCH KRAJÓW WYJAZDY GRUPOWE i INDYWIDUALNE SAMOLOTAMI i STATKAMI ZAMAWIAJCIE MIEJSCA JUŻ TERAZ
Tanie Wycieczki Od 3 Tygodni Do 3 Miesiący
R. MATUSZCZAK & CO. BIURA PODRÓŻY
53 LATA DOŚWIADCZENIA
• Przyjmujemy zamówienia na wysyłkę paczek Pekao, materiały budowlane, maszyny i narzędzia rolnicze, maszyny do prania, radia i telewizory, samochody, rowery, motocykle lub pieniądze do wyboru.
• Jesteśmy autoryzowanym dealerami Pekao.
• Rezerwacje hoteli, sprawy notarialne w Polsce.
• Pomagamy w sprowadzaniu osób z zagranicy.
5736 W. BELMONT AVE. 1537 W. DIVISION ST.
Tel. 283-4511 Tel. 278-6401

The NEW DIMITRIS RESTAURANT
Your hosts, George and Diaman
invite you for
**BREAKFAST — LUNCH
DINNER — COCKTAILS
& LATE DINING
PRIME RIB SUPREME**
Every Sat. & Sun.

For Reservations Call
735-4343

5601 W. 63rd St. at Central

Rural Route 1
Reddick,
Illinois

**Lake Shannon
RESORT, INC.**

• WATER SKIING
• HUNTING
• FISHING
• PRIVATE BEACH

MOBILE HOMES & COTTAGES
"ON THE LAKE" For Rent or Sale
JUST 45 MIN. SOUTH
Phoncs 815-365-4023

Phone: PI 9-1151

RIDGELAND RESTAURANT
6408 West Cermak Road
Berwyn, Illinois

BOHEMIAN — AMERICAN COOKING
Open 11:30 A.M. to 7:30 P.M.
Saturday 11:30—3:30 Closed Sundays.

MIROSLAV & DANA JURA, Owners

POPEK FLOWERS
6301 West 26th St., Berwyn, Ill. 60402

FLOWERS TELEGRAPHED ANYWHERE
Service — Selection and Artistry
Fresh cut flowers

Potted plants — Corsages — Graduation etc.
Hours Daily: 8:30 A.M. till 6:00 P.M.
Monday and Thursday till 9:00 P.M.
Sunday 9:00 A.M. till 1:00 P.M.
Phone PI 9-3330
Frank J. Lazansky and Chester Zarembo

PERSONALIZED GOLF BALLS

for Individuals and Businesses!!!

Think how great it is to receive something that's been personalized with your own name. Why not give golf balls imprinted with names of your best friends or customers. Finest quality golf balls will put your best foot forward. Please print names for personalization (up to 16 letters).

Solid State .....\$7.95 Per Doz.
With your 3 initials .....\$6.75 Per Doz.
Four 11"x18" Cannon Towels

in GIRL BOX \$1.95
PHONE FOR OUR BROCHURES
ON OUR OTHER GOLF ITEMS
INCORPORATED, DEPT. P.
4373 N. Elston Av., Chicago, Ill. 60641
Phone Area Code (312) 283-7475
IDEAL FOR FUND RAISING, CHURCHES & ORGANIZATIONS.
WRITE FOR DISCOUNT PRICES.

PARTEE,
4373 N. Elston Av., Chicago, Ill. 60641
Phone Area Code (312) 283-7475
WRITE FOR DISCOUNT PRICES.

Pozyczki Dla Właścicieli Domów

- NA PIERWSZY I DRUGI MORTGAGE
- NA SPŁATĘ SKOMASOWANYCH ZALEGŁYCH RACHUNKÓW I DŁUGÓW (Bill or Debt Consolidation)
- NA INTERESY

ZABEZPIECZONA POUFNOŚĆ
APPOINTMENTS W NASZYM BIURZE
LUB W WASZYM DOMU

Bankers Consultants Corp. 582-8100

WYJAZDY do POLSKI

SAMOLOTAMI: na różne okresy pobytu w Polsce — każdego dnia.

SPROWADZANIE Waszych krewnych i znajomych z Polski na stałe lub z wizytą.

PEKAO, przekazy do wyboru, paczki żywnościowe, odzieżowe, maszyny rolnicze, materiały budowlane, lekarstwa i inne.

Sprawy notarialne i spadkowe w Polsce załatwi

POLSKIE BIURO PODRÓŻY
STAUDACHER & RATKE
1650 W. 48th STREET
Chicago, Illinois Tel. YA 7-2324

Skończycie z Nieznośną Letnią Gorączką i Wilgocią

gdy zainstalujecie ...

DUNHAM — BUSH
CICHE Centralne Ochładzanie
Całego Domu w Aluminiowym
(Nierdzewnym) Pokryciu Zewnętrznym

Darmo Obliczenia w Chicago i Okolicy

Inż. MAJ
STATE OF ILLINOIS REGISTERED ENGINEERS
3038 N. Major UL. narożnik George UL

BERKSHIRE 7-5050

Wielki Turniej Golfowy Z.N.P.

17 i 18 Sierpnia w Southhampton, Mass.

Pod egidą Wydziału Sportu i Młodzieży, którego przewodniczącym jest Wiceprezes Franciszek M. Prochot, a w skład komitetu wchodzi: Wiceprezeska ZNP Helena Szymonowicz, Dyrektorka ZNP: Melania Winiecka i Florentyna Wiatrowska i Dyr.: Henryk Burke, odbędzie się Wielki Turniej Golfowy ZNP w piątek i sobotę, 17 i 18 sierpnia na pięknym boisku Southhampton Country Club w Southhampton, Mass. Gospodarzem Turnieju jest Gmina 62 ZNP, której prezesem jest — Stanisław Soja. W planach turnieju jest program który odbędzie się w motelu High Point Inn. Piękne trofea ufundował Wydział Sportu i Młodzieży ZNP.

nie jako zawodnicy to przynajmniej jako goście. Wszystkie zgłoszenia na turniej prosimy nadesłać do Wydziału Sportu i Młodzieży, 1514 W. Division ulica, Chicago, Illinois 60622. Opłata od jednego zawodnika wynosi \$21.00 co pokrywa koszt gry przez dwa dni i suto podaną kolację w każdy wieczór. Zgłoszenia będą przyjmowane do dnia 3go sierpnia.

Data Ustalona

Turniej Golfowy odbywa się po raz pierwszy w Nowej Anglii i rozpocznie się punktualnie o godzinie 8:30 rano w każdy dzień. Dlatego zwracamy się do braci i siostr ZNP o przybycie na turniej, jeżeli

London (UPI) — Rzecznik Pałacu Buckingham obwieścił, że ślub księżniczki Anny z por. Mark Phillips odbędzie się 14 listopada w Opactwie Westminsterkim. Dr Michael Ramsey, arcybiskup Canterbury, dokona ceremonii ślubnej. Cała uroczystość będzie transmitowana "na żywo" przez radio i telewizję.

Data ślubu zbiega się z 25 rocznicą urodzin brata panny młodej, następcy tronu angielskiego, księcia Karola.

"Where Quality Makes a Difference"

SLIZ'S POLSKI SKLEP DELICATESSEN

Poleca Wysokiej Jakości Własnego Wyrobu
• POLSKĄ KIELBASE I INNE WEDLINY •
Wielki Wybór Różnego Rodzaju Smakolizów

3116 W. 43rd STREET tuż przy rogu ARCHER
Telefon LAFayette 3-9533

Now Open... CLAIRY'S HOT DOGS

CARRY OUTS 521-2939

26th & Lawndale		
Hot Dog	.30	Italian Beef .75
Hot Dog with Fries	.45	Bar B-Q Beef .85
Hamburger	.40	Italian Sausage .62
Hamburger with Fries	.50	Comb. Beef-Sausage \$1.10
Double Hamburger	.65	Polish Sausage .50
Cheeseburger	.50	Steak Sandwich .70
Double Cheeseburger	.75	Onion Rings .40
Fish Sandwich	.45	Chili in Cup .30 .45
Drinks	.20	Hot Tamale .20
		French Fries .22

NOVAK AND CO.

SHEET METAL WORKS
1928 W. Fullerton Ave.
HUMboldt 6-4588

Fabryka Wszelkich Wyrobów
BLACHARSKICH

WYKONUJEMY WSZYSTKO:
RYNNY, KOMINY ITD.

REPERACJA I INSTALACJA NOWYCH FURNESÓW
REPERUJEMY I KŁADZIEMY NOWE DACHY
KOSZTORYSY I OBLICZENIA DARMO
Roboty i Robotnicy Asekurowani

TOMASZ NOWAK, SR. i TOMASZ, JR., SYN, Właściciele

WAKACJE

Po Zdrowie i Czyste Powietrze
Po Prawdziwy Wypoczynek i Atrakcje,
Wśród Lasów, Jezior i Gór w Tym Uroczym
Wisconsin Delis Zapraszamy Do

LUNA MOTEL

32 super nowoczesnych pokoi, TV, Dywany, Centralne ochładzanie, Basen, Park, Stoły Piknikowe, "grill", Huśtawki dla dzieci.

Po Więcej Informacji Prosimy Pisać lub Telefonować na Adres:
RT. 1, BOX 35A, WISCONSIN DELLS, WIS. 53965
Telefon (608) 253-2661
Chester i Valerie Kon, Właściciele

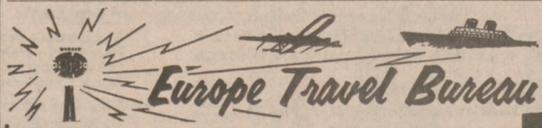
HEAP BIG BEEF RESTAURANTS

3930 West 63rd Street, Chicago Phone: 284-2380
OTHER LOCATION: Phone: 594-5588
8501 S. 88th Street, Justice
EXCELLENT FOOD — PAST SERVICE.
REASONABLE PRICES FOR FATHERS' DAY or EVERY DAY.

- Big Heap Beef
- Corned Beef
- Hot Dogs.
- Big Heap Ham
- 1/4 pound Big Burger

Big Discount for parties or organizations
minimum 15 persons — Special Discount to Senior Citizens.

COUPON
BUY 2 BIG BEEF with LARGE COKE GET 1 FREE.
BUY 2 FILET FISH with ANY SMALL DRINK GET 1 FREE.

5356 W. BELMONT AVE. — Tel. 282-7744

Najtańsze WYCIECZKI

DO POLSKI W ROKU 1973
na 3, 4, 5, 6, 8 i 12 tygodni
REZERWUJCIĘ JUŻ TERAZ

EKSPERCI W SPROWADZANIU KREWNYCH
PACZKI PEKAO
MGR. JOZEF I SŁAWA MIGALOWIE, właściciele

Światowa Konferencja Kobiet Dziennikarek

W dniach od 17-go do 27-go czerwca odbędzie się Ogólny Zjazd Kobiet Dziennikarek, połączony z licznymi sesjami oraz "workshops" w kibuczach. Sesje będą się odbywać w hotelach: Shalom w Jerolimie i "Pan American" w Bat Yon w Tel Aviv.

Tematem zjazdu: Problemy społeczne w świecie nowoczesnym. Języki urzędowe na salach konferencyjnych: angielski, francuski i hiszpański.

Po pięciu dniowych obradach nastąpią imprezy towarzyskie: przyjęcia u Prezydenta Izraela; "lunch" z żeńskimi członkami parlamentu Kneset; "lunch" z Ministrem Spr. Zagranicznych; "lunch" w Nazarecie z żoną Mayora Nazaretu i spotkanie z kobietami arabskimi.

Tury: Zwiedzanie Jordanu, Wzgórza Golan, starej i nowoczesnej Jerolimy, Betlejem i Nazaretu od obozu Korpusu Kobiet Wojskowych.

Członkinie Illinois Women's Press Association oraz National Federation of Press Women w Stan. Zjedn. i Kanady biorą czynny udział.

Helena Chrzanowska

24 HOUR SERVICE
(Most printing jobs)
Specializing in Wedding Invitations
Phone: 966-2565
8053 N. Milwaukee Avenue
Niles, Ill.

We Welcome Our Polish Friends and Visitors at
J. J. SNACK SHOP
7828 W. Higgins — Chicago
NOW OPEN
Mon thru Fri. 6 a.m. till 4 p.m.
Sat. 6 a.m. to 3 p.m.
Breakfast, Lunch and Dinner
Daily Specials and Carry Outs
Phone 775-0230

Zlecenie DO WYBORU

jest najlepszą i najdogodniejszą formą przesyłania upominku lub pomocy rodzinie w Polsce.

ZA BONY TOWAROWE, jakie otrzymuje odbiorca zlecenia "DO WYROBU" można w licznych sklepach naszego dystrybutora w Polsce nabyć według upodobania kupującego różnego rodzaju atrakcyjne towary krajowe i zagraniczne.

"BONY TOWAROWE"

można również korzystnie i legalnie odsprzedać innej osobie.
KORZYSTAJCIE Z TEJ NAJDOGODNIEJSZEJ FORMY PRZESYŁANIA DO POLSKI UPOMINKÓW

Zamówienia przyjmują upoważnieni dealerzy PEKAO
oraz

PEKAO Trading Corporation

225 Park Avenue South New York, N. Y. 10003

POLISH AMERICAN EXPRESS SHIPPING

POLSKO AMERYKAŃSKIE BIURO EKSPORTU
2344 1/2 West Armitage Ave. Tel. 276-7964

Firma, która specjalizuje się tylko i wyłącznie w wysyłce paczek do Polski i ekspedycji bagażu osób, wyjeżdżających do Polski na Batorym.

28c funt
UWAGA: PACZKI DO POLSKI

DIRECT PARCEL SERVICE
CHICAGO — PORT GDYNIA, POLAND

PACZKI PRZYJMujemy BEZ OGRANICZENIA WAGI, WIELKOŚCI I OPAKOWANIA.
ZAPAKOWANE — Ubezpieczenie od chwili nadania w Chicago. Pierwsze dwa funty \$1.06, a dalsze po 28c
Wszystkie paczki są opłacone do Gdyni, skąd bezpośrednio pocztą zostaną wysłane odbiorcom.

NASZE BIURO JEST ODPOWIEDZIALNE ZA DOSTAWĘ PACZEK.
PACZKI PRZYJMują DLA NAS NASTĘPUJĄCE FIRMY:

W CHICAGO: Las Travel, 2615 W. Fullerton — W INDIANA:—O.O. Salwatorianie, 5755 Pennysl
A. Z. Travel Agency, 2006 W. Chicago Ave. — vania Ave., Gary, Indiana, W WISCONSIN: —
Waria General Service, 1123 N. Damen Ave. — Polish Import Store, 4101 W. Grandfield, Milw. —
Zofia Wereska, 8446 S. Saginaw Ave. — Friendly Travel Bureau, 1561 W. Lincoln, Milw.
Markus Apparel, 2877 Milwaukee Ave.

UWAGA RODACY! — Problem kto odwiedzi i załatwi Wasz bagaż na T/S Stefan Batory będzie rozwiązany, gdy tylko zadzwonicie do nas na telefon 276-7964, a my Wam wszystko załatwimy z Waszych domów i rzetelnie załatwimy. Współpracujemy ze starą i znaną firmą Chi-Can Freight Forwarding, LTD.

Aby Służyć 5%

WAM LEPIJ

Teraz Posiadamy Dwa Biura

LOOMIS SAVINGS and Loan Association

6350 West 63rd St.
Chicago, Illinois 60638
Tel. 586-6900

1359 West 51st
Chicago, Ill. 60609
Tel. 927-6701-2

OSZCZĘDNOŚCIOWA KSIĄŻECZKA
Bez ograniczeń podejmowania. Pieniądze złożone do 10go każdego miesiąca zarabają od pierwszego. Dywidendy na wszystkich kontaktach wyplacane kwartalnie.

5 1/4% CERTYFIKATY \$1,000 minimum, 6 mcs. dojrzenia

5 3/4% CERTYFIKATY \$1,000 minimum, 12 miesięcy dojrzenia

6% CERTYFIKATY \$5,000 minimum, 24 miesiące dojrzenia